

XVIII. svetovni kongres IUFRO od 7. do 21. septembra 1986 v Jugoslaviji

Gozdarske znanosti v službi človeštva

V času od 7. – 21. septembra 1986 bo v Jugoslaviji XVIII. svetovni kongres IUFRO. IUFRO je kratica za mednarodno združenje gozdarskih raziskovalnih organizacij. Kongres bo imel dva dela. V času od 7. – 14. septembra bo zasedanje v Cankarjevem domu v Ljubljani, strokovne ekskurzije na terenu pa bodo organizirane po vsej Jugoslaviji v času od 14. – 21. septembra.

Moto kongresa je – »Gozdarske znanosti v službi človeštva«.

Pričakujejo okrog 1500 aktivnih udeležencev ter več kot 500 spremljevalcev. Na kongresu bodo sodelovali tudi priznani strokovnjaki z drugih gozdarskih področij. Pokrovitelj kongresa je Zvezni izvršni svet, otvoril pa ga bo predsednik tov. Branko Mikulić. V času kongresa bo potekala splošna aktivnost na več področjih. Sredstva javnega obveščanja bodo poročala o delu kongresa ter o problemih na temo »Gozd – okolje«. V Ljubljani bodo šte-

vilne razstave (likovna dela otrok, razstava fotografij, literature na temo »gozd« ter še mnoge druge).

Izdanih bo tudi več monografij in predstavitev gozdarskih delovnih organizacij.

Kočevski gozdarji smo pripravili predstavitev naše delovne organizacije v posebni brošuri. Tone Prelesnik je sestavil monografijo o življenju in delu svetovno znanega gozdarskega strokovnjaka Leopolda Hufnagla, ki je živel in delal na Kočevskem v prejšnjem stoletju. Tomaž Hartman bo sodeloval na kongresu s posterskim prispevkom o pragozdu – Rajhenavški Rog.

Terenski del kongresa obsega 20 strokovnih ekskurzij, ki bodo trajale od 4 do 8 dni in bodo

organizirane po vsej Jugoslaviji. Poleg tega je pripravljenih še 9 krajših poldnevni ogledov v okolici Ljubljane ter poseben program za spremljevalke udeležencev kongresa.

Tudi pri tem drugem delu kongresa bomo gozdarji Gozdnega gospodarstva Kočevje prispevali svoj delež. Udeleženci treh ekskurzij bodo celoten dan ali pa del dneva preživeli v naših gozdovih. Tako si bodo udeleženci ekskurzije št. 2 v nedeljo 14. septembra ogledali značilnosti gospodarjenja z gozdovi na zaraščajočih kmetijskih površinah. V programu je tudi ogled ostankov žage Rog ter pragozda – Rajhenavški pragozd. Vodja ekskurzije je Janez Konečnik, sodelujejo pa še Tone Prelesnik, Tomaž Hartman in Slavko Preložnik. Udeleženci ekskurzije bodo nadaljevali svojo pot preko Delnic, Plitvic in Primorja do Splita.

Udeleženci ekskurzije št. 9 bodo istega dne obiskali področje Ribnice, kjer se bodo seznanili s problematiko dela v zasebnih gozdovih. Ogledali si bodo proizvodnjo suhe robe ter obiskali muzej v Ribnici. Ekskurzijo vodi Janez Andoljšek, sodelujejo pa še Savo Vovk, Stanko Pleterski in prof. Janez Debeljak. Udeleženci ekskurzije bodo nadaljevali pot v Črnomelj, Novo mesto, Celje, Varaždin in Zagreb.

Udeleženci ekskurzije št. 12 bodo v Kočevju le del dneva. V programu je tematika družbenega standarda gozdnih delavcev ter uporaba računalniškega

informativnega sistema v gozdarstvu. Vodja ekskurzije je Tone Gregorič, sodelujeta pa Jože Papež in Zdenko Šulman.

Upamo, da bodo ekskurzije dobro uspele, da bodo udele-

ženci zadovoljni in z dobrimi vtisi zapuščali Kočevsko. Za nas gozdarje pa bo to ena vzpodbuda več za strokoven pristop k našemu delu.

Janez Konečnik

Iz vsebine:

- Ocena referendumov
- Razvojne usmeritve kmetijskega gospodarstva
- Trikon Kočevje – težave z izvozom
- Posodobitev ali novogradnja
- LIK Kočevje gostil delavce – športnike SOZD Slovenijales

Ocena referendumu

Izid referendumu

Izid referendumu za občinski in krajevni samoprispevek je znan. Za občinski program je glasovalo 5870 občanov oz. 43,74 %, proti pa 4085 občanov ali 30,44 %. Neveljavnih glasovnic je bilo 198 oz. 1,47 %. Na glasovanje pa ni prišlo kar 3467 občanov oz. 24,45 %. Glasovanja se je od 13.420 občanov udeležilo 10153 oz. 75,65 %. Iz podatkov je tako razvidno, da občinski samoprispevek ni bil izglasovan, čeprav so bili občani kar v 7 KS za uvedbo občinskega samoprispevka, in sicer:

1. KS Kočevska reka 90,50 % za
2. KS Poljanska dolina 77,10 % za
3. KS Osilnica 77,00 % za
4. KS Draga 77,00 % za
5. KS Vas - Fara 74,40 % za
6. KS Struge 59,34 % za
7. KS Rudnik-Šalka vas 51,03 % za

Referendum pa ni uspel v naslednjih KS:

1. KS Kočevje - mesto 34,49 % za
2. KS »Ivan Omerza« Livold 44,10 % za
3. KS Stara cerkev 47,00 % za

Približno enaki rezultati so bili tudi za uvedbo krajevnega samoprispevka.

Tako se lahko s 1. 8. 1986 uvede krajevni samoprispevek v višini 0,5 % od osnove v naslednjih KS: Kočevska reka, Poljanska dolina, Osilnica, Draga, Vas-Fara, Struge in Rudnik Šalka vas.

Iz podatkov je tudi razvidno, da so na posameznih voliščih KS Stara cerkev in KS Ivan Omerza občani bili za uvedbo samoprispevka, in sicer:

KS Stara cerkev:
- volišče št. 26: Gornje Ložine, Srednje Ložine, Dolnje Ložine in Nove Ložine 55,9 % za.

- volišče št. 29: Stari log, Koleč, Pugled, Smuka, Komolec in Topla reber 60,00 % za.

KS Ivan Omerza:
- volišče št. 34: Knežja lipa in Spodnji log 71,9 % za.

Zanimiv je tudi podatek, da je bilo od vseh občanov, ki so se udeležili referendumu, 70 % za ter 30 % proti uvedbi samoprispevka. Vzroke za neuspeh izid je vsekakor potrebno iskati v slabi udeležbi občanov na referendumu predvsem v KS Kočevje mesto (63 %), je pa še vrsta drugih možnih vzrokov.

Potek priprav na referendumu

Iz podatkov, s katerimi razpolagamo na OK SZDL, je razvidno:

- Predsedstvo OK SZDL je 24. 9. 1984 obravnavalo poročilo o porabi sredstev po programu

Obvestilo krajanom

KS Rudnik - Šalka vas

KS Rudnik - Šalka vas je v Uradnem listu št. 20 - SRS z dne 18/7-1986 objavila spisek ulic in naselij iz te KS. Občani, ki stalno prebivajo na območju te KS, bodo od 1. 8. dalje plačevali izglasovani krajevni samoprispevek po stopnji 0,5 %. Naselja in ulice, ki so v sestavi KS Rudnik - Šalka vas so:

- Roška cesta od št. 24
  - Rozmanova ulica
  - Travnjska ulica
  - Rudarsko naselje
  - Rudnik
  - Trdnjava
  - Šalka vas
  - Željne
  - Klinja vas
  - Cvišlerji
  - Onek-Laze-Lovski vrh
  - Koprivnik
- KS RUDNIK-ŠALKA VAS

preteklega samoprispevka. Na poročilo ni bilo pripomb. Ugotovili so, da je odbor dobro delal ter pametno gospodaril s sredstvi in da zasluži pohvalo.

- Predlagalo je, da bi se v akcijo novega samoprispevka šlo kasneje. Do takrat morajo KS pripraviti realne plane potreb, ki naj bi bili odraz stabilizacijskih prizadevanj in ne le želja. Vsi objekti, ki bi se zgradili s samoprispevkom, morajo biti v srednjeročnih planih.

- Predsedstvo OK SZDL je 8. 5. 1985 obravnavalo osnutek programa za uvedbo samoprispevka in ocenilo, da le-ta ni dodelan do take mere, da bi ga dali v javno obravnavo. Sprejeli so sklep, da komisijo IS SO Kočevje za pripravo programa samoprispevka zadolži, da skupaj s predlagatelji programov in SIS za komunalno in cestno dejavnost pripravi finančno konstrukcijo za realizacijo načrtovanega in prioriteten vrstni red. Program se v tem smislu dopolni do konca maja 1985, nakar bi ga v juniju dali v razpravo v KS in OZD, zatem bodo obdelane pripombe in dopolnitve ter pripravljen predlog programa, o katerem bi ponovno razpravljali v septembru in oktobru in o uvedbi samoprispevka odločili z referendumom oktobra 1985. Imenovan je bil tudi odbor za vodenje politične aktivnosti v naslednji sestavi:

1. Tanja Svetličič - predsednik
2. Mirica Dimitrijevič - namestnik predsednika
3. Vlado Gašparac
4. Bernarda Tekavec
5. Borut Hočevnar

V odbor so bili vključeni tudi vsi predsedniki KK SZDL občine Kočevje in kot namestniki predsedniki svetov KS.

8. 10. 1985 je bila 1. seja odbora za vodenje politične aktivnosti, na kateri so obravnavali delovni osnutek programa samoprispevka. Soglasno so sprejeli dogovor, da se takoj po usklajevanju planskih dokumentov oblikuje končna oblika programa za samoprispevek, ki se ga skupaj z datumi zborov krajanov, na katerih bo o predlogu tekla razprava, objavi v decemberski številki Kočevskih novic.

Predsedstvo OK SZDL je 16. 10. 1985 obravnavalo osnutek programa za samoprispevek. V razpravi je bilo ugotovljeno, da osnutek programa samoprispevka še ni primeren za javno obravnavo ter da niso še vse zadeve finančno ovrednotene in niso usklajeni s plani OZD in SIS, ki se pojavljajo kot soinvestitorji.

Sprejeto je bilo stališče, da predsedniki KK SZDL v svetih KS poskrbijo, da se bodo izvedle uskladitve v OZD in SIS. Zlasti problematično je stanje v SIS za komunalno in cestno dejavnost, ki še nima izdelanega osnutka srednjeročnega planskega dokumenta.

11. 4. 1986 je bil sklican posvet za predsednike KK SZDL in predsednike svetov KS, na katerem so obravnavali dogovor o pripravah za izvedbo samoprispevka in je bilo zavzeto naslednje stališče, da se v vseh KS izvede razširjena seja KK SZDL, kjer se obravnava program samoprispevka ter ugotovi možnosti za uvedbo 0,5 % krajevnega samoprispevka. Imenuje se tudi odbore, ki bodo skrbeli za tehnično pripravo referendumu. V maju bi se izvedli zbori občanov, posebna številka Kočevskih novic pa bi bila posvečena samoprispevku. Prikazala naj bi, kaj se je naredilo iz preteklega samoprispevka ter kaj se načrtuje z novim samoprispevkom.

Predsedstvo je 22. 4. 1986 obravnavalo osnutek programa samoprispevka in sprejelo naslednje zaključke:

1. Sprejme se osnutek operativnega načrta aktivnosti v akciji za uvedbo samoprispevka. Na seji Odbora za vodenje politične

aktivnosti v pripravah na samoprispevek, ki bo 23. 4. 1986, se še uskladi zadalžitve.

2. Razpiše se občinske in krajevne samoprispevke po stopnji 0,5 %. Uskladi se program tako občinski kot tudi programe krajevnih samoprispevkov. Na teh razgovorih naj bi sodelovali tudi predstavniki SIS za komunalno in cestno dejavnost ter predstavniki Hydrovoda.

3. Za vse investicije v programih samoprispevka je potrebno navesti vire financiranja, ki jih je potrebno časovno opredeliti ter uskladiti predračunske vrednosti (nekateri cene iz leta 1984, ostale 1986). Potrebno je pripraviti tudi terminizacijo vseh naložb, opredeliti je potrebno, kdaj se bo začela posamezna investicija izvajati ter napraviti prioriteten red.

4. Za objavo v Kočevskih novicah se pripravi poljudna informacija o rezultatih prejšnjega samoprispevka, kaj je bilo narejenega s sredstvi samoprispevka ter še z ostalimi viri financiranja. Enako je potrebno prikazati tudi program novega občinskega samoprispevka ter programe samoprispevka po KS. SIS za komunalno in cestno dejavnost ter Hydrovod Kočevje-Ribnica naj bi pripravila svoj srednjeročni plan 1986-1990 v poljudni obliki za objavo v Kočevskih novicah s poudarkom na financiranju posameznih del v krajevnih skupnostih.

5. Kočevske novice, ki bodo namenjene samoprispevku, naj bi izšle po 20. 5. 1986, ko naj bi tako občinskem kot o krajevnih samoprispevkih stekla razprava med občani.

Predsedstvo je 20. 5. 1986 obravnavalo sklep o razpisu referendumu. Člani Predsedstva so sprejeli sklep, da v vseh

temeljnih sredinah organiziramo javne razprave, vendar ne o osnutku, temveč o programu. V ta namen se oblikuje tudi politični aktiv. V javni razpravi je potrebno tudi pustiti možnost, da se kakšen pereči problem dodatno reši na račun sredstev oz. rednih dejavnosti.

26. 5. 1986 je bil sklican posvet v zvezi s pripravo na referendum za samoprispevek, na katerega so bili vabljeni predsedniki KK SZDL, predsedniki mestnih in področnih odborov KK SZDL, predsedniki svetov KS in sekretarji OO ZKS v KS. Na posvetu smo se dogovorili o izvedbi javne razprave po KS in OZD, o sklicanju zborov komunistov v KS, o izvedbi propagandne aktivnosti ter o ureditvi volišč ter o dragih tehničnih opravilih. Vsi udeleženci so zagotovili, da bodo vse priprave potekale brezhibno. V mestu Kočevje so tudi pripravili vabila za zbere občanov.

Vzporedno z aktivnostjo SZDL so potekale tudi aktivnosti v drugih družbenopolitičnih organizacijah in sicer OK ZKS Kočevje, OK ZSMS OS ZSS Kočevje, na občinski komisiji ter v organih skupščine občine in skupščin KS.

Možni vzroki in povodi za neuspešen izid referendumu

Na podlagi dosedaj zbranih podatkov ni možno povsem točno opredeliti vse možne vzroke, ki so vplivali na slabo udeležbo na referendumu, pa tudi ne, zakaj so nekateri občani bili proti uvedbi samoprispevka.

Za konkretne odgovore bi bila potrebna posebna anketa med občani, pa tudi podrobna razprava v posameznih sredinah. Šele tako bi lahko prišli do bolj jasne slike.

Neuspešen izid referendumu

Na referendumu za uvedbo občinskega samoprispevka 22. junija so se občani občine Kočevje odločili, da za predlagani program ne bodo zbirali sredstev iz samoprispevka. Referendumu se je udeležilo le 10.153 občanov, kar je 75,65 % vseh volilnih upravičencev. Za uvedbo samoprispevka je glasovalo 5870 občanov ali 43,74 % vseh, proti uvedbi pa 4085 občanov ali 30,44 % vseh volilnih upravičencev.

Istočasno je bil razpisan tudi krajevni samoprispevek v višini 0,5 % od osnove. Za ta samoprispevek so se odločili krajin v naslednjih krajevnih skupnostih: Rudnik-Šalka vas (51 %), Poljanska dolina (77,10 %), Osilnica (77,00 %), Draga (77,00 %), Struge (59,34 %), Vas-Fara (74,40 %) in Kočevska Reka (90,50 %). V teh KS, razen Rudnik-Šalka vas, so krajin tudi izglasovali občinski samoprispevek.

Vzroke za neuspešen izid predvsem občinskega samoprispevka bo potrebno poiskati v vsaki temeljni sredini, pa naj bo to v krajevni skupnosti, v delegatski bazi ali v DPO.

Posledice, ki so nastale zaradi neuspešnega referendumu, bodo močno načeale vse razvojne plane, predvsem pa se bo to čutilo pri učencih osnovnih šol, katerim se obeta večizmenski pouk, pri vodopreskrbi in drugih v programu zajetih perečih vprašanj.

Z ozirom na to, da se je v mestu Kočevje udeležilo referendumu le 61,90 % vseh volilnih upravičencev, bo potrebno ponovno v vseh sredinah razpravljati o problemih šolstva, zdravstva in vodopreskrbe ter vendarle najti ustrezno rešitev, ki bo zagotavljala normalen razvoj teh dejavnosti.

Zavedati se moramo, da nam od zunaj nihče ne bo rešil teh vprašanj, temveč moramo sami iskati rešitve in jih tudi materialno podpreti.

L. Š.

Ne glede na to pa lahko na osnovi dosedanjih razprav in razgovorov približno ocenimo za možne vzroke naslednje domneve:

Vrsta vprašanj in problemov, ki se nanašajo na realizacijo preteklega samoprispevka

- slabo sprotno obveščanje občanov o porabi sredstev iz samoprispevka

- očitki na neracionalno porabo sredstev (zakaj ni bil

zgrajen vrtec v Turjaškem naselju)

- zavlačevanje z določenimi deli ter neusklajenost izvajanja del (dom ostarelih občanov)

- negospodaren odnos do že zgrajenih objektov (bazen)

- nerealizirane obljube, ki so bile dane na zborih občanov (javna razsvetljava, pločnik na Trati ipd.)

- ostala vprašanja, ki se nanašajo na objekte, ki so bili planirani, pa niso bili realizirani.

Nadaljevanje na 3. strani

Morda bi bilo dobro vedeti

Kočevski bazen je bil zadnje čase kar vroča tema razprav na vseh mogočih shodih občanov, od uradnih do neuradnih po lokalih in ulicah. Odgovor na vprašanje, ki se zastavlja zadnjih nekaj let, zakaj je bazen zaprt, ni prišel do vseh ušes. In ker bi bilo morda dobro to vedeti, poizkušamo podati odgovor tudi preko našega časopisa.

Ideja o zgraditvi bazena je bila v Kočevju prisotna že dolgo pred tem, ko se je ta zgradil. To pa zato, ker je mesto ostalo ob onesnaževanju Rinže brez primerne vode za plavanje in kopanje. Bazena ni bilo mogoče zgraditi drugače kot s sredstvi samoprispevka. Referendum je uspel in bazen s telovadnico je bil zgrajen. Vse to pa se je zgodilo v »zlatih časih«, ko se gospodarske težave še niso kazale tako kot nekaj let kasneje in danes.

Kot najbolj primerna lokacija je bilo izbrano mesto pri osnovni šoli, kjer je bila poleg drugih prednosti tudi možnost ureditve centralnega ogrevanja z eno kotlovnico za več objektov. V času gradnje je bilo ogrevanje s kurilnim oljem poceni, tako da so družbene organizacije in tudi zasebniki svoja centralna ogrevanja preurejali iz trdih goriv na tekoča.

Bazen je začel obratovati leta 1975, najprej pod upravo Investitorja KS Kočevje - mesto, nato pa pod Centrom za VIGŠO, ki upravlja z ostalimi športnimi objekti v Gaju. Objekt so koristile šole za pouk telesne vzgoje in tečaje plavanja, sindikalne organizacije za rekreacijo svojih delavcev, TVD Partizan za rekreacijo in organizacijo tečajev plavanja za starejše občane in seveda vsi občani, ki so radi plavali. Največja korist, ki se je ne da izraziti z nobeno vrednostjo, je bila, da so se otroci že v osnovni šoli naučili plavati. Osemletko so stoprocentno zupuščali kot plavalci. Popoldanski obisk je bil v začetku

nekoliko boljši, kasneje pa slab.

Kot primer navajam naslednji podatek: V obdobju od 1. 10. 1981 do 30. 6. 1982 je bazen obratoval 218 dni, od 16. do 22. ure oziroma 1308 ur. Bazen je v tem času obiskalo 9987 občanov, kar je povprečno 45,8 na dan ali 7,6 občanov na uro. Prihodki ob takem obisku prav gotovo niso zadoščali za pokrivanje stroškov obratovanja. Ekonomske cene ne bi mogel plačevati ne občan in tudi drugi koristniki ne, ki so dotirani (na primer šole). Izredno naraščanje cen nafte, električne energije in vsega drugega, kar je pomembno za normalno obratovanje bazena, je pripeljalo že tako revno organizacijo med zgušaše. Delavci so imeli najnižje osebne dohodke v občini, niso dobivali regresov za

dopuste, niso dobivali regresa za malice, ni bilo denarja za redno vzdrževanje objektov s katerimi so upravljali in ni bilo sredstev za amortizacijo.

Povrh vsega pa so ravno v tem obdobju nastali veliki problemi s preskrbo tekočih goriv. Kaj je drugega kazalo, kot zapreti bazen. Ker je zaprt in neizkoriščen objekt predraga zadeva tudi za revno družbo, so se v letu 1984 začeli postopki za rešitev problema.

Telesnokulturna skupnost Kočevje je SO Kočevje posredovala pobudo, za pričetek reševanja problema bazena na občinskem nivoju. Tako so delegati vseh zborov občinske skupščine prijeli zadevo v roke in se odločili, da naj bazen obratuje. Zavrnilo pa so drugo varianto, ki je predložena kot skrajna možnost, da se bazen preuredi v telovadni prostor, če ne bi bilo mogoče zagotavljati sredstev za redno obratovanje bazena. Imenovana je bila komisija, ki naj bi pregledala funkcioniranje in poslo-

vanje drugih bazenov v naši republiki ter predlagala ustrezne rešitve za naš bazen. Vse to je bilo opravljeno. Ostala je še zadnja odločitev, na kakšen način in iz katerih virov zagotoviti sredstva za obratovanje tega objekta družbenega standarda, narejenega s sredstvi občanov. Odločitev ni lahka in enostavna. Zbirati je treba znatna sredstva, najprej za generalna popravila in usposobitev bazena (življenjska doba bazena je bila 10 let in ta je mimo), nato pa za redno obratovanje.

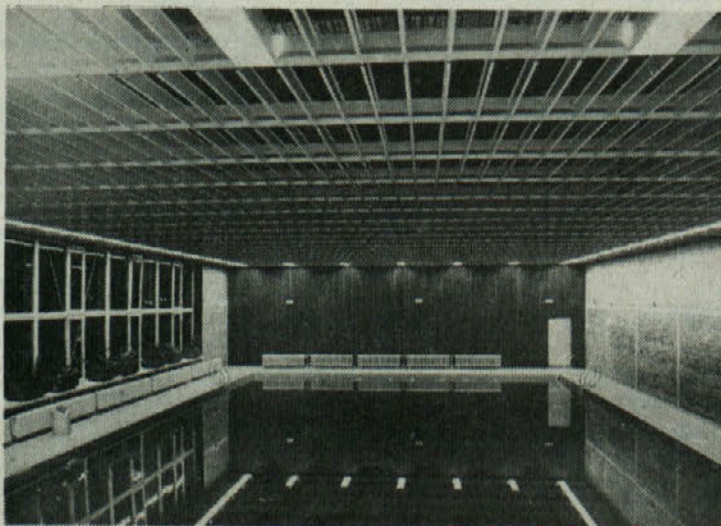
Bazen je torej zaprt zaradi tega, ker je njegovo obratovanje predrago tako za žep upravljalca kot za žep uporabnikov, če bi morali plačevati ekonomske cene najemnine.

Na objekt pa se ni pozabilo. Storjeni so bili koraki za njegov ponovni zagon. Vendar je pot daljša kot bi vsi želeli. Vsekakor pa rešitev ne bo mogoča, če širša skupnost ne bo pokazala interesa in sprejela ukrepe za zagotavljanje rednih virov sredstev za obratovanje bazena.

Naj poudarim še to, da sredstva samoprispevka, ki so bila vložena v celoten objekt, niso bila vržena stran, kot se čisto sliši, saj je bazen obratoval neprekinjeno skoraj osem let, je pa le del celotnega objekta, ki je bil zgrajen s sredstvi občanov. Drugi del, telovadnica, brez katere bi bilo vprašljivo izvajanje pouka na šolah, obratuje s polno paro ves čas, vsak dan od 7. do 22. ure, ter več ur tudi ob sobotah in celo nedeljah. Poleg osnovne šole jo uporabljajo še društva, klubi, OZD za rekreacijo svojih delavcev in tudi druge skupine občanov.

Taka naj bi bila resnica o Kočevskem bazenu, ki jo poznamo delavci v telesni kulturi.

Arko Cveto

Veliko občanov njegove notranjosti ni videlo v živo še manj pa »otipalo«

Razvojne usmeritve kmetijskega gospodarstva

Ni mogoče dobro gospodariti in ne izkoriščati vseh danih možnosti, ki so v vsaki delovni sredini, če ni dobro izdelanega razvojnega programa oz. usmeritev za prihodnje obdobje.

V Kmetijskem gospodarstvu smo se odločili, da skupaj s sodelavci Biotehniške fakultete, KIS in drugimi (širše skupine strokovnjakov iz Slovenije) izdelamo razvojne usmeritve za obdobje 1986-1990-2000, s ciljem, da:

1. analiziramo proizvodnost in stroške družbene govedorejske proizvodnje

2. ugotovimo možnosti prestrukturiranja družbene in zasebne proizvodnje

3. izdelamo rajonizacijo in optimalizacijo rabe kmetijskega prostora

4. ocenimo potrebna investicijska sredstva, obratna sredstva in sredstva za pokrivanje razlik v proizvodnih stroških ter

5. predlagamo vire sredstev.

Analiza proizvodnosti in stroškov družbene govedorejske proizvodnje kaže na zadovoljive rezultate. Pri priraju mleka je bila dosežena 7,6 % večja proizvodnost krav kot v povprečju

družbenih obratov v Sloveniji in dosežena nekoliko nižja lastna cena mleka. Dosežena je bila večja racionalizacija pri krmljenju in nadpovprečna produktivnost živega dela. Stroški pridelovanja krme so zaradi močno razgibanega terena nekoliko višji. Predvsem je več strojnih storitev, ki so višji zaradi večje porabe traktorskih ur in njihove višje cene.

Nadalje je ugotovljeno, da je celotna mlečna proizvodnja, t. j. tako v družbenem kot v zasebnem sektorju, podcenjena in zato se trajno ponavljajo težave, kako pokrivati izgube, kako pokriti potrebna obratna sredstva. Kako iz teh težav, če vemo, da na Kočevskem ni praktično nobene komplementarne akumulativne proizvodnje, s katero bi lahko pokrili izpad dohodka? V zasebnem sektorju kmetje pokrivajo 30 - 40 % izpada dohodka iz gozda, dočim je v družbenem sektorju to na račun zakonskih norm zaenkrat ločeno. Poleg tega je družbeni sektor tehnološki poligon za uvajanje tehnoloških rešitev in za selekcijo delo. Objektivno je dražji tudi zaradi večjih obremenitev in družbenih dajatev, temu pa ne sledijo ekonomske spodbude in zato se delno začenja preusmerjanje proizvodnje.

Alternativnih možnosti pri iskanju koriščenja kmetijskih zemljišč in s tem prestrukturiranje proizvodnje v bolj donosne poljedelske kulture praktično nismo našli. Ponovno smo ugotovili, da je živinoreja edina alternativa izkoriščanja tega prostora. Za obdelavo razvojnih usmeritev smo vzeli prostorski plan občine Kočevje, ki opredeljuje zemljišča po namenu. Tako je od skupnih 76.592 ha površin, ki jih občina ima opredeljenih za kmetijsko proizvodnjo, 13.262 ha, za gozd 62.162 ha in 1.168 ha zazidalnih urbanih površin. Podatki tudi kažejo, da je le še 17 % kmetijskih površin in da se je po vojni zaraslo v gozd približno 30.000 ha kmetijskih površin, saj je bilo takrat 57,1 % kmetijskih površin.

Struktura kmetijskih zemljišč po lastništvu kaže, da je:

- družbenih površin KG	6.153 ha
- družbenih površin KG	388 ha (za druge namene)
- družbenih površin posestva Snežnik	1.265 ha
- zasebne površine	5.456 ha
Skupaj	13.262 ha

Na osnovi analiz in večletnih rezultatov razvojno raziskovalnih nalog s področja živinoreje in travništva smo ugotovili in predlagamo:

- da se le manjši del družbenih zemljišč (možno je le 356 ha) nameni za poljedelstvo. (Za pridelavo tržnih žit oljnice oziroma za pridelavo energetske krme ali alternativno, namesto tržnih žit pridelavo semena trav in detelj)

- da se še nadalje družbeno govedorejsko proizvodnjo skoncentrira in posodobi in intenzivira na 4.101 ha družbenih zemljišč

- da se na ostalih družbenih zemljiščih, in to na 1.851 ha, nadaljuje in organizira še 12 združenih kmetov, in sicer z namenom, da se poveča zasebna iniciativa, da se ohrani in poseli ves kmetijski prostor pred nadaljnjim zaraščanjem (Povedati je treba, da bo prehod postopen in bo trajal vse do leta 1995 oz. 2000, odvisno od intenzivnosti sredstev in novih interesov)

- da se na zasebnem sektorju oblikuje 31 usmerjenih kmetij, ki naj bi zaustavile deagrarizacijo na območju in bile skupaj z združenimi kmeti zametek oblikovanja sociološko obstojne strukture.

Celoten program je tako rajoniziran in postavljen v optimalne meje, bazira na usklajenosti kmetijskih površin in njihove zmogljivosti z govedorejsko proizvodnjo na domači krmi. Računa se z 2,5 % stopnje rasti na leto v povprečju. Priraja mleka bi se povečala za 23 %, prirast govodi za 42 %, priraja jagned za 113 %, prirast prašičev ter piščancev bo ostal na približno istem nivoju, dočim se poveča oz. na novo začne s proizvodnjo oljnic ter semena trav in detelj.

Naloga kot rečeno ni majhna in bodo pri realizaciji poleg vseh zaposlenih v kmetijstvu imeli posebno mesto:

- Gozdarstvo, ki bo moralo svoje delavce razporejati po naseljih (za oblikovanje sociološko obstojnih struktur in dopolnilne dejavnosti kmetij) in jih ne koncentrirati v tako zvane gozdarske domove.

- Drobna industrijska ali domača obrtna dejavnost predvsem na bazi lesa, ki bo morala po naseljih zaživeti.

- Lovstvo, ki bo moralo stalež divjadi uskladiti z gozdarsko kmetijskim značajem Kočevske.

Sredstva za realizacijo programa:

Za realizacijo celotnega programa načrtujemo znatna sredstva, in sicer:

a) Investicije za:

1. Družbeni sektor TOZD Govedoreja	1.463.230.000 din
2. Združeni sektor TOZD Kmetijska kooperacija	1.444.820.000 din
3. Zasebni sektor TOZD Kmetijska kooperacija	1.521.065.000 din
4. Družbeni sektor TOZD Prašičereja	651.934.000 din
5. TOZD Mesarija	229.126.000 din
Skupaj 1-5	5.310.175.000 din

b) Obratna sredstva za:

1. Družbeni sektor TOZD Govedoreja	827.400.000 din
2. Združeni sektor TOZD Kmetijska kooperacija	347.000.000 din
3. Zasebni sektor TOZD Kmetijska kooperacija	678.980.000 din
4. Družbeni sektor TOZD Prašičereja	521.000.000 din
Skupaj 1-4	2.374.480.000 din
Skupaj A in B	7.684.555.000 din

Pretežni del sredstev za izvedbo programa predstavljajo praktično sredstva za vlaganje v posodobitev objektov, za melioracije (hidro in agro) za družbeno, združeno in zasebno proizvodnjo ter za infrastrukturo. Za zagotovitev obratnih sredstev za

izvodnje, ki ima poseben strateški pomen (zaloge mesa v živem) itd.

Za uresničitev programa so torej potrebna znatna družbena sredstva. Posebej je pomembno, da se vsak intenzivno vključi s svojim deležem. Za vsa vlaganja, ki imajo infrastrukturni značaj (ceste, vodovod, gospodarski in stanovanjski objekti tudi na novo formiranih kmetijah, je nujno zagotoviti nepovratna sredstva in sredstva po posebej ugodnih pogojih v višini 1.500 milijonov din, (to je dolg cele Slovenije) za agromelioracije 831 milijonov din, za ostale investicije 2.100 milijonov din in za predelovalne obrate 881 milijonov din.

Glede obratnih sredstev kaže podatek, da je potrebno za normalno tekoče poslovanje nujno zagotoviti obratna sredstva v

Prilava silaže

Nadaljevanje z 2. strani

Zaostrena gospodarska situacija

- v proizvodnih delovnih organizacijah so se zaostri pogoji gospodarjenja, poleg starih so se pojavili novi izgubaši

- zmanjševanje dohodka in s tem tudi akumulacije

- zahteve po razbremenitvi gospodarstva na račun splošne in skupne porabe

- zahteve, da se povečani OD vrnejo v resolucijske meje

- povečanje življenjskih stroškov na račun stanarine, elektrike in komunalnih storitev

- vrsta problemov, ki nastajajo v notranjih medsebojnih odnosih

- velike težave v organizacijah družbenih dejavnosti (prostorske, kadrovske, medsebojni odnosi)

- nerazčiščeni problemi pri funkcioniranju SIS družbenih in materialnih dejavnosti (skupne službe, notranje prerazporejanje sredstev ipd.).

Pripombe na sam program samoprispevka

- Programi se nanašajo na zelo pestre dejavnosti (šolstvo, zdravstvo, ceste, vodovode, oddajnik, kanalizacijo, razsvetljavo itd.), kar kaže na veliko razdrobljenost in po mnenju občanov ne zagotavljajo realizacije - preveč širok program.

- V programu ni zajeta vsaka vas oziroma vsaka ulica posebej (občani v programu ne vidijo reševanje problemov v njihovi neposredni okolici).

- Pripombe so bile tudi na pretvornik, da je to stvar RTV ali pa vprašanje, zakaj ne začnemo uvajati kabelske televizije.

- V vseh krajih, kjer uporabljajo kapnico, zahtevajo še dodatni program za asfaltiranje (Onek, Cvišlerji).

- Veliko občanov je proti solidarnosti, predvsem za okoliške kraje.

- Pripombe so bile tudi na višino samoprispevka (2 %) in na trajanje (5 let).

Možni vzrok je tudi sam datum 22. junij

Nekateri občani so šli na dopust, veliko občanov je odšlo na izlete in nabiranje gozdnih sadežev, ali pa so opravljali

razna poljska dela. Nekateri so menili, da bi lahko bil referendum med delovnikom, ali pa bi morala biti dana možnost predhodnega glasovanja, ali pa da bi lahko en družinski član glasoval na osnovi pooblastila za vse družinske člane.

Veliko mnenj je bilo, da bi morali izvesti priprave na samoprispevek že pred potekom prejšnjega samoprispevka.

Možni so tudi vzroki, ki izhajajo iz organizacijskih in političnih slabosti, kot so:

- zmanjševanje vpliva DPO na samem terenu ter neusklajenost delovanja med DPO in organi krajevne samouprave in delegati KS;

- neprizadevnost posameznih članov KK SZDL in področnih odborov ter njihova nepovezanost z občani (s hišnimi sveti, uličnimi odbori);

- premajhna aktivnost članov ZKS na terenu iz OO ZKS v OZD;

- nekontinuirana aktivnost OK SZDL v času volitev in obravnave kritične analize političnega sistema socialističnega samoupravljanja;

- slaba odzivnost občanov na zbere krajanov v Kočevje mesto;

- šibka dejavnost OO ZS v OZD;

- in še vrsta drugih pomanjkljivosti, ki so možni

Korak nazaj?

Pouk na Osnovni šoli Zbora odposlancev Kočevje bo od septembra tega leta naprej potekal v izmenah, dopoldne in popoldne. Prišlo je do tega, česar smo se športni delavci najbolj bali. Ali bo to korak nazaj pri naši dejavnosti? Natančnega odgovora pravzaprav še ne vemo, saj nimamo še točnih podatkov, kako bo pouk potekal. Vsekakor pa ne kaže dobro. Vse interesne dejavnosti, ki so do sedaj potekale v popoldanskih urah, predvsem za osnovnošolsko mladino, športnih pa je izredno veliko, bodo izgubile svoj prostor »pod soncem«.

Otroci ne bodo mogli redno obiskovati vadb, ki so običajno organizirane, saj bodo v šolo hodili en teden dopoldne, en teden popoldne. Telovadni prostori, ki so bili do sedaj na voljo za interesno delovanje, bodo v večji meri zasedeni zaradi redne telesne vzgoje. Za tiste, ki bodo obiskovali pouk popoldne, v

pokazatelji razpoložanja občanov;

- vzroki tehnične narave.

Možnosti za vnaprej

Iz nastalih možnih vzrokov neuspeha izhaja, da v bodoče ni smotno razpisovati občinskega samoprispevka, temveč le krajevne.

V vseh KS, kjer je samoprispevek uspel v višini 0,5 % predlagamo, da v jesenskem obdobju (od septembra naprej) pripravijo dodatni program za krajevni samoprispevek v višini 1 %, predvsem za tiste objekte, ki so bili zajeti v občinskem samoprispevku. Pri pripravah pa je potrebno odpraviti vse slabosti in pomanjkljivosti, ki so se pokazale ob sedanjih pripravah.

V KS, kjer tudi krajevni samoprispevek ni uspel, pa naj pripravijo povsem nov program, ki ga morajo temeljito in vsestransko strokovno pripraviti ter ponovno organizirati široko razpravo. V kolikor se bodo občani pozitivno odločili, bi razpisali samoprispevek v višini največ 1,5 %

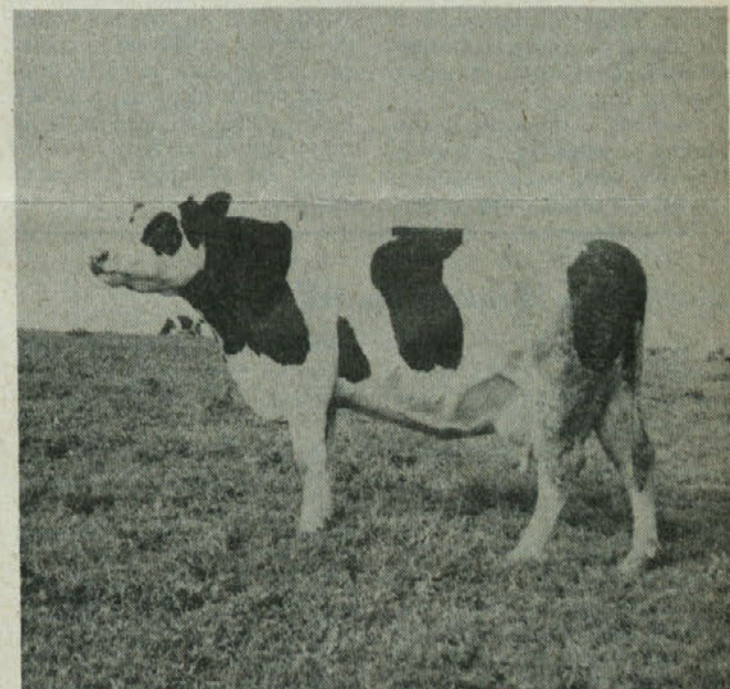
Vse dosedanje srednjeročne plane je potrebno ustrezno rebalansirati (leto 1986 bo mimo, višina samoprispevka bo nižja).

Analize je potrebno dopolniti v vseh KK SZDL ter v ostalih DPO. OK SZDL Kočevje

dopoldanskih urah ne bo mogoče organizirati športne dejavnosti, saj ne bo na voljo ne objektov in ne trenerjev, ki so izključno amaterji in seveda vsi zaposleni. In tako naprej in tako naprej.

In kaj vse to pomeni za razvoj telesne kulture? Velik korak nazaj v tekmovalnem športu, ker ne bo moč zagotoviti kontinuirane vadbe v starostnem obdobju, ki je najbolj primerno za pridobivanje znanj, korak nazaj pri rekreativnih dejavnostih, ker mladi ne bodo pridobili niti znanj niti potreb po teh aktivnostih, izgubili bomo trenerje, ki so do sedaj delali z mladino, ker bodo kar naenkrat ostali brez »dela«. Posledice ne bodo samo kratkoročne ampak tudi dolgoročne. Cena tega posega v življenje bo velika, ne le na športnem področju, ampak tudi drugje.

Arko Cvetc

darstvu skozi več let odlivala znatna sredstva in da je zato stanje izredno kritično. To ne velja samo za Kmetijstvo, temveč tudi za del gospodarstva občine Kočevje.

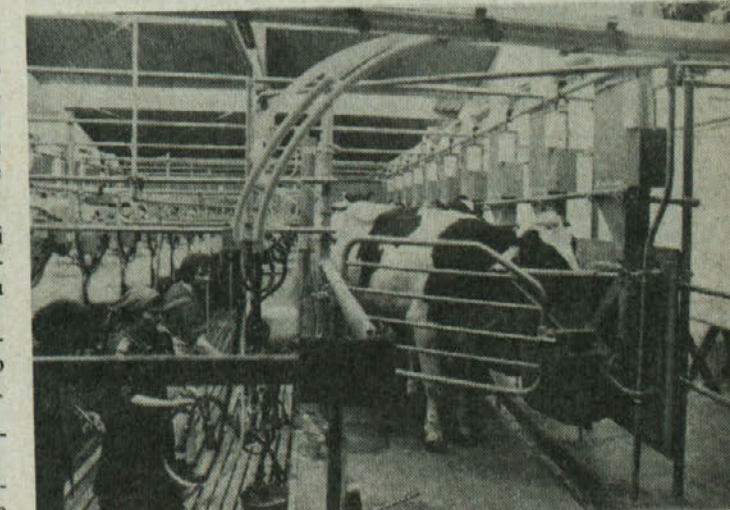
Celoten kočevski prostor je posebej pomemben tudi s stališča uresničevanja koncepta SLO. Zato je pri realizaciji razvojnega programa kmetijstva na kočevskem nujna celovita vključitev vseh institucij, ki so zavezane za organiziranje SLO, njihovo učinkovitost. Organiziranje je posebej nujno pri izgradnji in izboljševanju infrastrukture, ki zagotavlja poseljenost ter pri organiziranju pro-

znesku 1000 milijonov ter za novo proizvodnjo v višini 850 milijonov din.

Prikazane usmeritve so zelo na kratko obrazložene, vendar mislim, da bo le vsak dobil dolocen pogled na prihodnjo usmeritev v Kmetijskem gospodarstvu Kočevje.

Naj povem še to, da smo omenjeni program 9. julija predložili tudi najvišjim predstavnikom republike SRS in mesta Ljubljane. Ti so prispevali pomembna stališča in zaključke, ki nam bodo nedvomno v veliko pomoč pri realizaciji tega programa.

Janez Žlindra

Molzišče v novem hlevu na Mlaki

Iz KS Kostel

Gostovanje KD »Fran Venturini«

22. junij praznuje KS Kostel krajevni praznik. Odgovorni v KS se vsako leto zelo trudijo, da ob tej priložnosti pripravijo kar se da pester spored aktivnosti. Tako je bilo tudi letos.

Ena izmed osrednjih prireditelj je bil kulturni večer, kjer so nastopili KSD Kostel in moški pevski zbor KD »Fran Venturini« iz Doline pri Trstu. Z njimi je naše društvo navezalo prijateljske stike in upamo, da bodo prerasli v trdne vezi.

Skupaj z nonetom »ROG« in harmonikarjem Cvetom Križem smo jih pričakali v Kočevju s krajšim kulturnim programom, ki je bil zelo prigrčen. Med vožnjo proti Kostelu smo jih seznanili s KS Kostel in njenimi posebnostmi. Prva postaja je bil

grad Kostel, kjer jim je prof. Martin Marinč povedal nekaj zanimivosti iz zgodovine tega zares enkratnega objekta na Slovenskem. Po krajšem počitku in okrepčilu v lovskem domu smo nadaljevali pot do obrata ITAS v Pirčah in mostu na Kolpi, kjer smo še posebej poudarili bratstvo in edinstvo obeh narodov.

Nastop moškega pevskega zbora je bil za vse prisotne resnično doživetje, saj tako lepo ubranega petja nimamo priložnost pogosto poslušati. Tudi sami pevci so bili kar malce vznemirjeni, saj je bil aplavz dolg in prisrčen.

Sledilo je še tovariško srečanje, ki se je zavleklo pozno v noč. Med glasbo in plesom smo si tako izmenjali veliko misli in še bolj utrdili naše vezi.

Odkritje spomenika Jožetu Klariču v Novih selih

Osrednja svečanost letošnjega praznovanja krajevnega praznika je bilo odkritje spomenika obeležja glavnemu organizatorju vstaje ne kostelskem Jožetu Klariču. Na sami prireditvi 29. junija se je zbralo veliko število ljudi, med njimi narodni heroji: Jože Boldan-Silni, Andrej Cetinski-Lev in Jože Ožbolt, aktivisti člani Barje-Kolpa in mnogi drugi. Življenjsko pot in delo Jožeta Klariča je orisal njegov sodelavec Henrik Kužnik. Spomenik pa je odkril Andrej Cetinski-Lev. V kulturnem programu so nastopili člani KSD Kostel in učenci osnovne šole.

Povedati je treba, da so spomenik obeležje postavili Kostelci sami s prostovoljnimi delom, kar je še posebej poh-

valno. Denarno sta to akcijo omogočila občinska organizacija ZZB in KS Kostel. Spomenik obeležje predstavlja lepo oblikovan naravni kamen, na katerem je s kovinskimi črkami zapisano besedilo. Tudi okolica je lepo urejena in prepričani smo, da se bo oko marsikaterega popotnika, ki se bo peljal po magistralni cesti, zaustavilo na obeležju.

Za vse aktivnosti, ki so bile izpeljane v okviru krajevnega praznika, je bilo porabljeno veliko časa in truda. Veliko občanov je sodelovalo in pomagalo, pa vendarle je največ bremena slonelo na predsedniku KS Kostel Valentinu Južničju, ki je ves svoj prosti čas žrtvoval za to, da so vse planirane aktivnosti zelo dobro uspele.

Referendum za samoprispevek

Na referendumu za samoprispevek smo se v KS Kostel vestno pripravljali dalj časa. Takoj po prenehanju prejšnjega smo uvideli, da je nujno potreben nov in da bomo vsa sredstva namenili vodopreskrbi. Same priprave so bile široke in v razpravah je lahko sodeloval vsak občan, ki je to želel. V skladu tega smo bili prepričani, da bo referendum uspel, kar so volilci tudi potrdili. Oba referenduma sta tako bila sprejeta z veliko večino. Bolj kot procenti pa je

pomembna zavest ljudi, da edino na ta način lahko razrešimo naloge, ki smo jih sprejeli.

Ob novici, da občinski referendum ni uspel, smo bili razočarani. Zavedamo pa se, da moramo sedaj še bolj strniti svoje vrste in še bolj poprijeti za delo, saj življenje vendarle teče dalje. Ako želimo realizirati sprejete programe, bomo verjetno morali iti v dodatni krajevni samoprispevek, o čemer v KS resno razmišljamo.

Iz KS Kočevska Reka

Aktivni gasilci

Gasilci KS Kočevska Reka, ki so vključeni v prostovoljno GD Kočevska Reka in GD Morava, so tudi v letošnjem letu zavzeto pristopili k delu. Da bi praktično preverili usposobljenost vseh enot, so v maju organizirali veliko vajo gašenja kompleksa gospodarskih poslopij v Štalcerjih. Na vaji je sodelovalo 50 gasilcev, vključno z žensko mladinsko ekipo. Uporabljena je bila vsa materialna oprema obeh društev (trije kombiji, dve avtocesterni in tri motorne briz-

galne). Vajo si je ogledalo večje število krajanov, ki so še posebno z zanimanjem spremljali uporabo nove sodobne avtocesterne. Gasilski strokovnjaki občinske gasilske zveze, ki so spremljali vajo, so ugodno ocenili organizacijo in izvedbo vaje, istočasno pa tudi opozorili na manjše pomanjkljivosti. Namen vaje je bil ugotoviti dejansko stanje usposobljenosti posameznih desetih in preveriti delovanje vseh razpoložljivih materialnih sredstev.

Drugi veliki turnir v malem nogometu

Vaški odbor Štalcerji je pod vodstvom prizadevnega predsednika Ličen Draga že drugo leto zapored organiziral turnir v malem nogometu. Turnir je bil 25. maja v počastitev Dneva mladosti. Kar trinajst ekip kočevske in delniške občine je cel dan merilo moči v tej popularni športni igri. Tudi gledalcev ni manjkalo. Ob lepem vremenu so lahko uživali tudi ob lepih in športnih dvobojih.

Vrstni red prvih treh ekip je bil naslednji:
1. ZIDAR, Kočevje
2. ŠPORT BISTRO, Kočevje
3. Stara cerkev
Pokrovitelj turnirja je bila DO »Snežnik« iz Kočevske Reke, ki je za najboljše priskrbeli pokal in diplome ter praktične nagrade.
Turnir bo v bodoče tradicionalen, organizatorji pa bodo priskrbeli lep prehodni pokal.

Trikon Kočevje — težave z izvozom

Če presojamo gospodarska gibanja v delovni organizaciji »Trikon« Kočevje s stališča možnosti doseganja postavljenih ciljev za leto 1986, potem se v prvih petih mesecih poslovanja nakazuje vrsta omejitev in kritičnih točk, na katere ne more ta nekaj nad 420-članski delovni kolektiv vplivati. Soočajo se s pogoji gospodarjenja, ki niso dovolj v oporo zdravi in kvalitetni gospodarski rasti ter tudi ne primernemu utrjevanju izvozne usmeritve. Dohodkovni položaj kot izvoznika na konvertabilno področje se je tudi v letošnjem letu slabšal. Tečajna politika je bila precej časa za povečanje izvoza premalo intenzivna. Vrednost dinarja je do konvertabilnih valut v začetku leta počasneje padala kot pa so rastle cene na jugoslovanskem trgu. Neugodna valutna struktura izvoza je vplivala na upa-

danje motiviranosti za izvoz na konvertabilno področje. Kot izvoznik niso dobili nobenih izplačil iz tega naslova. Ukinitve dodatnih republiških spodbud pa jim je še bolj oddaljila osnovni motiv za izvoz. Funkcioniranje deviznih pozitivnih predpisov v tem letu jim ni olajšalo položaja pri menjavi s tujino. Čeprav je o efektih te zakonodaje za to kratko obdobje še prezgodaj govoriti, je slaba operativnost administrativno kompliciranega sistema ekonomskih odnosov s tujino očitna. Lahko trdimo, da je nedodelanost oziroma slaba izpeljava zakonskih rešitev pokazala vrsto težav. Pričakuje pa, da bo načrtovani paket predpisov s področja gospodarjenja prispeval k izboljšanju stanja na področju izvoza.

V tej delovni organizaciji predstavlja problem hitra rast cen, ki se niso v prvem polletju

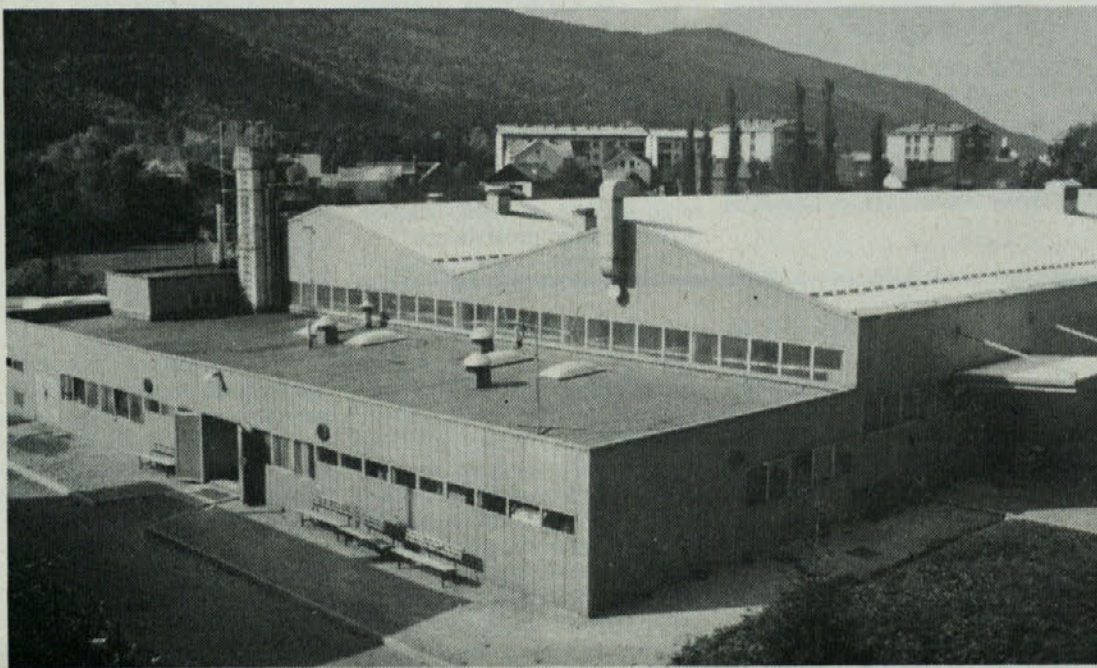
umirile. Ocena je, da so se cene uslug in surovin povečale za 40 odstotkov v primerjavi z istim obdobjem minulega leta. Podatki bodo znani, ko bo izdelan polletni obračun. Težave jim povzročajo izredno visoke obresti na kratkoročne kredite, slabša kupna moč kupcev njihovih izdelkov, finančna nedisciplina, menična prodaja izdelkov do 90 dni ter konsignacijska prodaja izdelkov. V prvem tromesečju so obračunali 43.500 din obresti za premostitvene kredite obratnih sredstev. To predstavlja 8,8 odstotka od ustvarjenega celotnega prihodka oziroma 25,4 odstotka od ustvarjenega dohodka.

Analiza poslovanja za prvo tromesečje, analiza delovnega časa v obdobju januar — maj 1986 in ostali podatki o gospodarjenju v začetku novega srednjeročnega obdobja so

pokazali, da samoupravni organi in vodstvo delovne organizacije v takih pogojih gospodarjenja ne morejo vplivati na ekonomičnost poslovanja.

So pa nekateri problemi, ki jih bo potrebno reševati v okviru delovne organizacije, to je v prvi vrsti znižanje bolniškega staleža, ki se je v prvem tromesečju povečal. Vlagati bo potrebno znaten napor za zniževanje stroškov poslovanja in se prizadevati za povečanje produktivnosti, posebno pri kooperantih. V okviru družbenopolitične skupnosti pa bo nujno potrebno storiti več za znižanja izdatkov za splošno in skupno porabo. Ta sredstva so se v prvih mesecih letošnjega leta povečevala, čeravno v tej delovni organizaciji s stališča gospodarjenja ni pogojev za povečevanje teh izdatkov.

Pohvalno za omenjeno delovno organizacijo je, da posvečajo posebno skrb izobraževanju kadrov. V ta namen izločajo precejšnjo denarna sredstva. To pa nameravajo tudi v prihodnje.
Viktor Dragoš

Nova poslovna proizvodna hala TRIKON Kočevje

Zaraščanje kmetijskih površin na Kočevskem

Posebna značilnost Kočevske je zaraščanje opuščenih kmetijskih površin. To je proces, ki se je začel z izseljevanjem prebivalcev že pred letom 1900. V tistem času je na Kočevskem živelo v 189 vaseh 26.000 ljudi. Gozd oziroma grmovje je zarastlo vse površine, ki so bile prej v več stoletjih izkrcene. Po podatkih katastra je bilo leta 1896 na našem področju 32.684 ha gozda ter 45.110 ha njiv, travnikov in pašnikov. Do leta 1972 pa se je površina gozdov povečala na 64.494 ha, njiv, travnikov in pašnikov pa je ostalo le še 13.426 ha.

Pri svojem delu moramo gozdarji sproti upoštevati spremembe zemljiških kultur na terenu in v gozd vključiti vse površine, porasle z gozdnim drevjem v obliki sestoja, če je njihova površina večja od 5 arov (2. člen zakona o gozdovih, Uradni list SRS št. 18-870/85 z dne 24. 5. 1985). Pri obravnavah gozdnogospodarskih načrtov naših gozdnogospodarskih enot, ki jih opravljamo vsakih 10 let, te spremembe vidno označimo (meje oddelkov ali parcel), stanje vnesemo na gozdarske karte, dopolnimo indekse gozdnih posestnikov ter sestavimo načrte za gospodarjenje (stanje, cilji in ukrepi) s temi gozdovi. Na področju ožje Kočevske (gozdnogospodarske enote Željne-Laze, Rog, Mozelj, Stojna, Grintovec in Vrbovec) prevladujejo družbene površine. Zato tudi zaraščajo pretežno površine v lasti Kmetijskega gospodarstva. Ugotovili smo, da razmejitev površin med KG in GG, ki je bila opravljena v letih po vojni, ne ustreza več in zato smo kot eno od nalog, ki naj se skupno rešuje na nivoju SOZD GK, postavili gospodarjenje v prostoru. V prostorskem planu občine Kočevje je bila uvedena posebna kategorija zemljišč 6' (šest s piko), katerih opredelitev rabe bo določena naknadno. Vsako leto postopoma obdelamo posamezne večje komplekse. Po ogledu na terenu,

kjer sodelujejo predstavniki Kmetijskega in Gozdnega gospodarstva, se določi možnost uporabe teh površin. Če je možna kmetijska raba (košnja ali paša) in če ta ni povezana z izredno velikimi vlaganji v čiščenje in pripravo površin, površina ostane kmetijska, sicer jo vključimo v gozd. Pri načrtovanju gospodarjenja pa se gozdarji odločamo, ali bomo te gozdove v nastajanju prepustili nadaljnjemu naravnemu razvoju ali bomo izvršili posredno premeno (nego) ali pa neposredno

premeno (sadnjo) na teh površinah. Velik delež teh gozdov uvrstimo v gozdove s posebnim namenom. Ti so namenjeni za prehrano in bivanje divjadi. Za te površine lovci (TOZD Medved ali pa lovske družine) pripravijo načrte za izvajanje del (košnja, paša in drugo). Pomembno je, da je za vsako površino predviden način uporabe in tudi konkretno ukrepanje.

V letu 1985 smo na področju Lovskega vrha in Trnovca v gozd zajeli več kot 120 ha novih površin, v predelu Stojne pa še 35 ha. V letu 1986 nadaljujemo delo na področju Roga in Bukove gore.

Če hočemo ohraniti kulturno podobo naše krajine, bo potrebno vložiti še veliko truda.

Gozd ni kriv za stotine izgubljenih hektarjev obdelovalnih površin.

Janez Konečnik

Zaraščajoče kmetijske površine na področju Lovskega vrha

Kadrovski delavci smo ustanovili svoje društvo

20/6-1986 smo imeli ustanovni občni zbor društva kadrovskih delavcev občin Kočevje in Ribnica. Da čutimo potrebo po povezovanju, medsebojnem tesnem sodelovanju, smo dokazali že z udeležbo na zboru. Čeprav smo se sestali v času, ko so se mnogi že odpravljali na dopust, se nas je od okrog 60 kadrovskih delavcev zbralo 38. Tudi predstavniki družbenopolitične skupnosti in družbenopolitičnih organizacij naše in ribniške občine ter predsednik Zveze društev kadrovskih delavcev Slovenije so se odzvali vabilu in prišli na naš zbor.

Z ustanovitvijo društva smo kadrovski delavci postali člani »velike družine«, je v govoru poudaril predsednik Zveze. Preko nje bomo lažje in bolje uveljavljali svoje delo in strokovnost, se dvignili iz anonimnosti in osamljenosti. To zadnje še posebej čutimo. V procesu dela, izvajanja nalog iz programa razvoja organizacij in skupnosti ne nastopamo enakovredno z ostalimi delavci. Vodilni se v mnogih delovnih organizacijah obnašajo kot da ne razumejo pomena ustvarjalnega dela kadrovskega delavca, zato naloge tem delavcem tudi nujna, a manj zahtevna dela. Posledice takega načina dela se že kažejo v pravi obliki. Da se to ne bi nadaljevalo, bomo v društvu povezani imeli gotovo močnejši glas, ki bo ob večji strokovnosti spremenil dosedanje prakso in stališča tistih, ki so soodgovorni za pravi pristop in izvajanje dogovorjene kadrovske politike.
S. J.

Novi dom za starejše občane pričel s poslovanjem

Ob dnevu vstaje slovenskega naroda so svečano odprli novo-zgrajeni dom za starejše občane. V njem bodo bivali predvsem starejši občani iz občine Kočevje in Ribnice. Čeprav dom še ni v celoti dograjen, je bilo ob koncu julija v domu že okrog 50 oskr-

Oskrbovanke Doma za starejše občane v jedilnici

Postavimo še en pomnik

S knjigo »Dolenjski puntarji« je bila predstavljena bojna pot borcev Zapadnodolenjskega odreda, v katerem je bilo zlasti veliko partizanov Dolenjske in Kočevske. Ko se je ob kapitulaciji Italije ta pomembna narodnoosvobodilna enota preuredila v 9. SNOU brigado (ki je pozneje dobila ime »Kočevska«), so v njej mnogi odredovci nadaljevali boj do osvoboditve. Prav je, da se tudi o tem napiše knjiga, monografija Devete.

Odbor skupnosti borcev ZDO-9. SNOU brigade »Kočevske« je ocenil, da so borci Zapadnodolenjskega odreda s knjigo »Dolenjski puntarji« dobili dostojno potrjeno pričevanje o svoji pravični borbi proti okupatorju, obenem pa je tako trajno zapisan tudi del njihovega življenja, na katerega so lahko ponosni.

Druženje v Zapadnodolenjskem odredu je bil samo del pohoda in bojev njegovih borcev na poti do svobode, drugo etapo so prehodili v Deveti in prišli z njo do končne zmage. Zato je prav, da se tudi to opiše. Zdaj sta še čas in priložnost za zbiranje gradiva in pisanje knjige o tej narodni borbeni enoti, je menil odbor borcev brigade in predvidel tak začetek izvajanja te naloge.

Najprej je izbral za pisca knjige avtorja »Dolenjskih puntarjev«, da bi v 3-4 letih pripravil rokopis za zadnji pregled.

Na pomembnejših območjih bivanja in akcij 9. SNOU brigade, predvsem na Dolenjskem, Kočevskem, v Gorskem kotaru in Beli krajini, bo odbor s pomočjo občinskih in krajevnih organizacij ZB imel razgovore z borci te brigade. Tisti, ki lahko še kaj pomagajo, naj bi sodelovali pri razčiščevanju in dopolnjevanju podatkov ter zbiranju drugega materiala, ki je vezan na Deveto (fotografije skupin ali posameznih borcev, dnevnikov, osebnih zapiskov, potrdil, spričeval in podobno).

Poleg spominov še zvečih borcev, meni odbor skupnosti, da je najti še druge vire podatkov in materialov, ki bi obogatili pisanje o Deveti. Tako so na primer zelo pomembni dobri spisi na temo iz NOB, ki jih gotovo čuvajo po vseh šolah, pa naj so napisani v zvezkih učencev, kot posebne naloge, ali v šolskih glasilih. Tudi nekateri občinski odbori so arhivirali nagrajene sestavke, ki so obravnavali vojni čas. Posamezni občinski sedeži imajo manjše ali večje, krajevne ali območne muzeje, kjer so gotovo zbrane tudi stvari iz časa narodnoosvobodilne vojne, pa naj gre za pisni ali slikovni material. Prav gotovo so vmes primeri, ki bi lahko koristili monografiji Devete. Odbor pričakuje, da bodo borci 9. SNOU brigade, organizacije ZB, prosvetni delavci, predvsem mentorji zgodovinskih krožkov in v njih vključeni učenci, dobili pri tem marsikaj, kar doslej še ni bilo objavljeno oz. ni znano. Če

bovancev. Zmogljivost doma je 124 postelj, in sicer v stanovanjskem delu 82, v negovalnem pa 42 postelj.

Dom starejših občanov Kočevje je splošni socialni zavod z nalogo, da nudi primerne življenjske pogoje tistim občanov,

ki zaradi starosti, bolezni, invalidnosti ali drugih posebnih razlogov ne morejo ali ne želijo živeti sami oz. v svoji družini. Dom nudi nastanitev, varstvo, prehrano, zdravstveno nego in organiziranje tistih aktivnosti, ki ustrezajo življenjskim sposobnostim oskrbovancev. Sočasno pa bo dom organiziral tudi druge dejavnosti in usluge za starejše in druge občane, organizacije združenega dela in druge v skladu s svojo osnovno dejavnostjo.

Projektno dokumentacijo za dom je izdelala projektna organizacija Projektingbiro Ljubljana z glavno projektantko tov. Miro Lozej.

Občinska skupnost socialnega skrbstva Kočevje kot ustanoviteljica doma je investitorstvo prepustila Samoupravni stanovanjski skupnosti Kočevje za zgradbo, dvigalo in opremo

kuhinje, za ostalo opremo in okolico pa je kot investitor nastopal že Dom starejših občanov v ustanavljanju. Izvajalci so bili SGP Zidar s svojimi kooperanti za stavbo z vsemi instalacijami in okolico, »Rade Končar« za dvigalo in LJK Kočevje s svojimi kooperanti za opremo doma. Nadzor je opravljal IBT Ljubljana.

Doslej so bila za izgradnjo doma zagotovljena naslednja sredstva:

- samoprispevek občine Kočevje skoraj 25 milijonov,
- samoupravna stanovanjska skupnost občine Kočevje dobrih 18 milijonov,
- občinska skupnost socialnega skrbstva 92 tisoč,
- Skupnost pokojninsko invalidskega zavarovanja - enote Kočevje in Ribnica dobrih 150 milijonov,
- SPIZ - enota Ljubljana 110 milijonov,
- sklad za gradnjo domov pri SPIZ Slovenije v letošnjem letu 110 milijonov,
- skupaj dobrih 415 milijonov.

Za dokončanje doma bi bilo potrebno zagotoviti še nekaj manj kot 30 milijonov dinarjev ter nekaj več kot 20 milijonov za zagonske stroške. Sredstva za zagonske stroške bo prispevala občinska skupnost socialnega skrbstva Kočevje. Tako bo izgradnja doma skupaj z zagonskimi stroški stala okrog 465 milijonov dinarjev.

Ob otvoritvi doma je društvo upokojencev Kočevje domu poklonilo barvni televizor, nekateri kočevski umetniki pa so domu poklonili nekaj svojih slik. Oskrbovanci in delavci doma so bili veseli in hvaležni za ta darila.

V. Kaševc

Jože Novak

Dom za starejše občane Kočevje nudi starejšim in drugim občanom malice, kosila in večerje, dietno prehrano, usluge bifeja ter po naročilu pripravi svečane večerje oz. kosila po ugodnih cenah.

Devete. Prav tako naj storijo šole oz. prosvetni delavci, ki želijo v tej akciji sodelovati. Vse, kar kdorkoli nameni za knjigo o 9. brigadi, naj pošlje na naslov: ODBOR SKUPNOSTI BORCEV ZDO-9. SNOUB »KOČEVSKA« - Ljubljana, Vrtača 11. V primerih, kjer bo tako bolj koristno, bo z borci, organizacijo ZB ali drugimi vzpostavil neposreden stik avtor sam. Če pa kdo želi, da se osebno poveže oz. direktno pošlje avtorju, naj uporabi prej navedeni naslov s pripombo »za avtorja Devete«.

Ko odbor skupnosti borcev odreda in brigade izraža željo, da bi tako zasnovana akcija kar najbolj uspela, želi povedati še tole: Z malo truda lahko postavimo še en pomnik boju za obstanek in prihodnost našega naroda.

Posodobitev ali novogradnja

Delovni kolektiv »Avto Kočevje« je po temeljiti proučitvi nadaljnega razvoja v pričujočem srednjeročnem obdobju ter ob upoštevanju sedanjih pogojev poslovanja začasnno odložil gradnjo poslovnih prostorov na novi lokaciji.

Ob načrtovanju razvoja v srednjeročnem obdobju od 1986 do 1990 se je delovni kolektiv Avto-Kočevje odločil, da bo leta temeljil na:

- boljši organiziranosti prevoza, kar bo imelo za posledico optimalnejše izkoriščanje voznega parka in povečanje produktivnosti dela;
- kvalitetnejšem razvoju predvsem uslug z obnavljanjem voznega parka z novimi sodobnimi vozili z možnostjo raznovrstnih prevozov;
- ohranjanje v preteklem obdobju doseženega deleža v izvozu prevoznih storitev;
- izboljšanja ekonomičnosti poslovanja predvsem z upočasnjem rasti stroškov;
- boljši organiziranosti in optimalnem izkoriščanju prevoznih zmogljivosti z drugimi OZD javnega cestnega tovornega prometa.

V tem obdobju bo delovna organizacija opravljala prevozno dejavnost povprečno s 165 vozili v skupni nosilnosti 3640 ton, kar ne pomeni bistvenega povečanja voznega parka v primerjavi s preteklim obdobjem.

Osnovna naloga DO na področju ekonomskih odnosov s tujino bo v tem srednjeročnem obdobju zadržati doseženi obseg izvoza. V preteklem letu je DO v izvozu svojih storitev dosegla 17.554.000 DM prometa in znaša delež mednarodne realizacije v skupni realizaciji že 80,1 %.

Na področju investicij bo DO vlagala predvsem v kontinuirano posodabljanje voznega parka in izboljšanje pogojev dela zaposlenim. Že v letošnjem letu bo posodobila svoj vozni park s 30 novimi tovornimi vozili znamke Mercedes in MAN v vrednosti 140 - 150 milijard Sdin, načrtuje pa se dograditev in posodobitev prostorov mehanične delavnice na sedajni lokaciji. S postavitvijo nove delavniške hale na prostoru, ki ga sedaj zaseda še KOTEKS - TOBUS, bi bistveno izboljšali pogoje dela naših delavcev v mehanični delavnici, kar bi se odrazilo tudi v boljši in hitrejši mehanični storitvi. To pa tudi pomeni, da se je delovni kolektiv Avto-Kočevje po temeljiti razpravi odločil, da se predvidena investicija v izgradnjo delavniških prostorov na novi lokaciji začasnno odloži, ker se ocenjuje, da bi v sedanjih nestabilnih pogojih gospodarjenja taka obsežna investicija predstavljala preveliko obremenitev za delovno organizacijo. Končni efekt te investicije ne bi

bil tolikšen, da bi omogočil še boljšo izkoriščenost vozil, ker je le-ta v pretežni meri odvisna od stanja na tržišču prevoznih storitev. Investicija v novogradnjo zahteva ogromna sredstva, katerih končni obseg danes kljub izdelanemu investicijskemu programu ne moremo oceniti, kar bi ob znani nizki akumulativnosti prometne dejavnosti bistveno okrnilo našo sposobnost obnavljanja voznega parka, to je nabavo novih vozil. Glavna dejavnost DO Avto-Kočevje je (in bo tudi v bodočnosti) opravljanje prometnih storitev, ki je ne smemo kakorkoli ogroziti. Avto-Kočevje je z dolgoletno tradicijo mednarodnega prevoznika dosegel ugled sodobnega prevoznika. Tako poslovanje moramo zagotoviti tudi v bodočnosti. Pri tem pa je sodoben in hiter vozni park prvotnega pomena. V kolikor bodo splošne gospodarske razmere po letu 1990 stabilnejše, bo izgradnja poslovnih prostorov na novi lokaciji še vedno zanimiva.

A. K.

V Polom je 7. julija prišla mladinska delovna brigada Veljko Vlahović iz pobratenih občin Trnje (Zagreb) in Zemun (Beograd), ki ravno letos praznuje deseti jubilej združitve brigad obeh občin v eno bratsko brigado. Brigada je štela 12 deklet, 7 pionirjev ter 21 mladincev. Večina njih je tokrat prvič skusila naporno toda zanimivo in razgibano brigadirsko življenje. Povprečna starost brigadirjev je bila dobrih 17 let.

Njihovo osnovno delo je bila pomoč pri redčenju smrekovega letvenjaka. Delo je potekalo kombinirano. Sekači TOZD Gozdarstvo Pugled so vsa predhodno odkazana drevesa spodžagali, brigadirji pa so jih podrli, oklestili ter iznesli do najbližje gozdne prometnice. Opravili so tudi vsa druga dela, ki sodijo v minimalni gozdni red.

Redčenje letvenjaka je eden od mnogih gozdnogojitvenih ukrepov. Cilj redčenja je predvsem v pospeševanju razvoja pozitivnih lastnosti najboljših dreves ter seveda kvaliteten drogovnjak, ki predstavlja novo razvojno stopnjo v življenju sestoja.

Brigadirji so delo opravljali zelo uspešno in so izdelali ter iznesli povprečno 270 - 300 drevov na dan.

Akcija je bila zaključena 31. julija s tovariškim srečanjem gozdarjev in brigadirjev ter predstavnikov SO Kočevje in DPO.

Druga taka brigada pa je delala na pripravi zaraščenih kmetijskih površin za potrebe KG. Tudi ta brigada je svoje delo uspešno zaključila 31. julija.

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Kočevje razpisuje na podlagi 13. člena Pravilnika o dodeljevanju kadrovskih stanovanj v občini Kočevje

I. natečaj

za dodelitev kadrovskih stanovanj in posojil za kadrovska stanovanja v občini Kočevje

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Kočevje razpisuje natečaj za dodelitev dveh kadrovskih stanovanj v Prešernovi ulici 9, Kočevje, in sicer dve garsonjeri.

Upravičenci za dodelitev kadrovskega stanovanja za strokovnega delavca kot kader so naslednje OZD in delovne skupnosti s sedežem v občini Kočevje:

- deficitarni strokovni kader v OZD v ustanavljanju, v OZD v sanacijskem postopku, v manjši OZD z do 30 zaposlenimi delavci ter kmetje kooperanti (sklenjena pogodba o dolgoročnem sodelovanju s SOZD GK - Kmetijsko kooperacijo, t. j. najmanj 10 let);
- deficitarni zdravstveni strokovni delavci (visoka izobrazba), deficitarni učiteljski kader v vzgojno izobraževalnih ustanovah (višja in visoka izobrazba) ter deficitarni kader v teritorialni obrambi, SLO in postaji milice;
- vodilni strokovni delavci v DPS in DPO.

V izjemnih primerih, ko je OZD v položaju, da ne more z lastnimi sredstvi pridobiti kadrovskega stanovanja in je zaradi pomanjkanja strokovnega kadra zašla v težak gospodarskoekonomski položaj ali ne more normalno poslovati, se na predlog izvršnega sveta skupščine občine Kočevje dodeli občinsko kadrovskega stanovanje izven prednostnega vrstnega reda. Izvršni svet pridobi pred izdajo predloga mnenje občinske gospodarske zbornice.

Navedene OZD, katerim bo dodeljeno kadrovskega stanovanje, bodo prejele posojilo za del vrednosti kadrovskega stanovanja, izraženo v odstotku od izhodiščne cene stanovanja v primerjavi s povprečnim čistim OD na zaposlenega delavca v OZD ali delovni skupnosti nasproti povprečnemu OD v SRS v preteklem letu in ob upoštevanju števila zaposlenih delavcev v delovni skupnosti ali OZD:

Povprečni OD nasproti povprečnemu OD v SRS v preteklem letu

	število zaposlenih delavcev v OZD			
	do 10	nad 10 - 20	nad 20 - 30	nad 30
- 100 %	40	43	46	49
nad 100 - 115 %	44	47	50	53
nad 115 - 130 %	48	51	54	57
nad 130 %	51	54	57	60

Za ostali del vrednosti stanovanja se dodeli nepovratna sredstva. Po zadnji koloni - nad 30 delavcev - lahko dobijo posojilo samo organizacije združenega dela v ustanavljanju in OZD v sanacijskem postopku. V kolikor je razpoložljivih več kreditnih sredstev, se jih lahko sorazmerno prerazporedi na upravičence do kadrovskega stanovanja, vendar ne sme v tem primeru presegati 80 % od vrednosti stanovanja ali se odstotek posojila sorazmerno zmanjša, v kolikor je razpoložljivih manj kreditnih sredstev. Odplačilna doba za odobreno posojilo je 20 let. Obretna mera je 5 %. Vračilo posojila je v polletnih anuitetah.

Delovna skupnost ali OZD mora k vlogi za dodelitev kadrovskega stanovanja predložiti naslednjo dokumentacijo:

1. Izjavo, da sama ni zmožna rešiti stanovanjskega problema kadra
  2. Sklep organa samoupravljanja o rešitvi stanovanjskega problema nujno potrebnega kadra ter sklep, da se potrebni delavec šteje kot kader za OZD ali delovno skupnost
  3. Izjavo, da ima izdelan lasten program za reševanje stanovanjskih problemov nujno potrebnih kadrov
  4. Izjavo o povprečnem čistim OD na zaposlenega delavca v OZD ali delovni skupnosti v letu 1985 ter o številu zaposlenih delavcev z dne 31. 12. 1985.
- Rok za vložitev vloge je do vključno 31. avgusta 1986. Vloge zbira Samoupravna stanovanjska skupnost občine Kočevje, Ljubljanska 19, Kočevje.
- Posamezne OZD ali delovne skupnosti bodo pisмено obveščene o rezultatih natečaja.

Odbor za samoupravo, organizacijo in finance
Predsednik:
Nevenka Križ, I. r.

Mladi gasilci na OŠ Zbora odposlancev

O delu pionirskega društva »Mladi gasilec« na osnovni šoli Zbora odposlancev v Kočevju smo že pisali. Vendar sedaj ob koncu šolskega leta 1985/86 želimo dati kratko poročilo o dejavnosti pionirjev v tem društvu.

V letošnjem šolskem letu je bilo vključenih v to društvo 63 učencev od 3. do 8. razreda. Veliko pionirjev-gasilcev je vključenih tudi v gasilska društva v svojih KS. Pionirji-

gasilci so sodelovali v številnih akcijah, igrah, vajah, natečajih, tekmovanjih in podobnem. V oktobru lani je bila skupina kočevskih pionirjev-gasilcev na republiškem srečanju. Tekmovali so iz gasilskih veščin in likovnega ustvarjanja. Naši pionirji so se lepo uvrstili. Učenka Diana Šercer pa je za svoje likovno delo prejela srebrno plaketo. V zimskem času so pionirji gledali poučne filme ter poslušali predavanja o sredstvih za

gašenje požarov ter preventivnih ukrepov za zaščito. Na natečaju OGZ Kočevje na temo »Ogenj – človekov prijatelj in sovražnik« so za 3 najboljše spise in likovne izdelke prejeli priznanja in nagrade od OGZ Kočevje.

V aprilu in maju smo posvetili vso skrb za pripravo na tekmovanje iz SLO in DSZ na obrambnem dnevu pionirjev v Kočevju in na regijskem tekmovanju, ki je bilo 24. maja v Kočevju.

Za pridobitev bronastih, srebrnih in zlatih značk je tekmovalo veliko pionirjev na podružničnih šolah v Stari cerkvi, Željnah, Strugah, v Kočevski Reki, Livoldu ter na centralni šoli v Kočevju, kjer so si pridobili 2 zlati, 10 srebrnih in 3 bronaste značke ter priznanja oziroma diplome »Preprečujemo požare«.

Mladi gasilci so 6. junija sodelovali tudi na razstavi šolskih in občinskih dejavnosti ter krožkih. OGZ Kočevje je društvu »Mladi gasilec« nudila vso pomoč. V novem šolskem letu pa bo za aktivnosti gasilcev še več možnosti v novem gasilskem centru v Kočevju.

Vilko Ilc

Mladi kolesarji

Učenci tretjih razredov Osnovne šole Zbora odposlancev Kočevje so bili tudi v letošnjem letu deležni vse pozornosti pri pripravah na zaključne izpite iz znanja prometnih predpisov in vožnje z kolesi.

Učenci so imeli s programom predvidena predavanja iz osnov prometnih predpisov.

Pri predavanjih pridobljeno znanje je bilo povezano s poukom vožnje s kolesi. Učenci so bili deležni po več ur učenja vožnje. Na zaključku je od 178 učencev uspešno opravilo izpite iz znanja prometnih predpisov in vožnje s kolesom 146 učencev ali 82 %. Prejeli so dovoljenja za vožnjo s kolesom.

Za dobro organizirano delo gre priznanje mentorjem prometne vzgoje – prosvetnim delavcem, Avto-moto društvu Kočevje za zagotovitev materialnih pogojev in stalnega sodelovanja enako tudi ZŠAM Kočevje.

Tak način dela je v preteklem obdobju dal optimalne rezultate v zadovoljstvo staršev in ostalih koristnikov javnih površin. Da je pridobljeno znanje in vloženo delo z mladimi dobro naloženo kapital, je razvidno iz podatkov prometnih nesreč, saj je občina Kočevje po številu v prometu ponesrečenih otrok na zadnjem mestu v Sloveniji.

L.

Igre Alpe-Adria

15. junija so bile v Puli II. letne igre delovne skupnosti Alpe – Adria, na katerih je v štirih športnih panogah – atletiki, košarki, namiznem tenisu in odbojki – nastopilo 750 mladih športnic in športnikov iz 11 pokrajin, regij oz. republik iz štirih držav – Italije, ZR Nemčije, Avstrije in Jugoslavije. Med temi udeleženci sta bila tudi Komac Gregor in Drobnič Andreja. V namiznem tenisu je ekipa Slovenije osvojila 1. mesto. Med posamezniki je Komac osvojil 4. mesto, v parih pa je skupaj z Benkovičem postal prvak Iger.

Odbojkarice, za katere je nastopila tudi naša Andreja Drobnič, so osvojile 2. mesto, za ekipo Hrvaške.

Kočevski športniki zastopajo našo občino uspešno tudi na mednarodnih prireditvah, kar je dokaz, da je delo v domačih klubih kvalitetno.

Cveto Arko

Zaključne priprave za izpit iz vožnje s kolesi na šolskem dvorišču. Tudi na teh izpiti je bila prisotna trema in nervoza, veselje ter žalost.

Dijaki iz Doline na poučni ekskurziji na Dolenjskem

Na povabilo pobratene osnovne šole Zbora odposlancev Kočevje so se dijaki vseh treh drugih razredov srednje šole »Simon Gregorčič« iz Doline v spremstvu svojih profesorjev udeležili poučne ekskurzije po Dolenjski.

Ravnatelj Peter Šobar je s svojimi delovnimi kolegi in skupino svojih učencev sprejel goste iz Doline v Rašici, v rojstnem kraju Primoža Trubarja, saj je celotna ekskurzija potekala v Trubarjevem imenu, čigar 400-letnico smrti se letos s posebno pozornostjo spominjamo.

Po ogledu Trubarjeve domačije so gostje in gostitelj krenili na grad Turjak, kjer smo bili pričča slikoviti in mestoma dramatični pripovedi domačinke – vodičke o najpomembnejših osebnostih in dogodkih, ki so povezani z zgodovino znamenitega gradu.

Romantično zanesen je bil postanek v Velikih Laščah ob Levstikovem spomeniku, z ogledom Levstikove sobe, in v Spodnjih Retjah pod več kot dvesto let starim kozolcem, pod katerim je Levstik napisal Martina Krpana. Tu so učenci iz Kočevja priredili kratek kulturni program. Po kratkem postanku v spominskem parku v Ribnici so se učenci iz Doline podali na šolo v Kočevje, kjer so jim

kočevski pobratimi pripravili okusen obed.

Popoldanski del ekskurzije so izpolnili športna srečanja v košarki (fantje) in igri med dvema ognjema (deklice).

Ob slovesu so Dolinčani poklonili šoli zbirko knjig pisateljev in pesnikov iz dolinske občine, povratek domov pa je

potekal v obujanju prijetnih vtisov, ki so se preko dneva nakopičili v srcih dijakov in profesorjev. Prevladalo je mnenje, da je bilo gostovanje v Kočevju nad vse uspešno, kar potrjuje tradicionalno dobre stike med pobratena občinama Dolina in Kočevje.

Boris Pangerc

Športniki na obisku pri pobratimih

Letošnje tradicionalno srečanje športnikov pobratene občine Dolina pri Trstu in Kočevje je bilo 14. junija v Dolini. V goste so se podali nogometaši – člani, košarkaši – člani, košarkaši – mlajši pionirji in odbojkarice.

Izidi tekem, ki sicer niso bistvo teh srečanj, so sledeči: nogomet – Dolina : Kočevje 0:1 odbojka – Dolina : Kočevje 0:3 košarka čl. – Dolina : Kočevje 88:83 košarka pion. – Dolina : Kočevje 50 : 18

Navada je, da se po končanih športnih srečanjih udeleženci zberejo na družabnem večeru. Gostitelji so tokrat izkoristili priložnost in Kočevce popeljali

na ŠAGRO Krmenko (veselico). Nekaj tradicionalne hrane in obvezni čevapčiči je bilo dovolj za obnovo izgubljene energije od napornih tekem, potem pa domače vino, coca-cola, glasba in ples za veselo razpoloženje. Vsem nam pa je padlo v oči izredno vzdušje na veselici. Nobene vroče krvi, nobenih boksarskih ali drugačnih dvobojev, splošen red in veselje v nabitom polnem veselilnem prostoru. (Kar nenavadno za naše izkušnje z domačih veselice). Škoda le, da je bil ta del srečanja tako kratek. Skrb za mlade športnike je bila le prevelika. Vsem nam, ki smo se udeležili tega srečanja, bo ta dogodek ostal v lepem spominu.

Cveto Arko

Namizni tenis

Ob koncu namiznoteniške sezone so se igralci Namiznoteniškega kluba Kočevje udeležili še dveh državnih ekipnih prvenstev. Mladinci so od 6. – 8. junija nastopili v Murski Soboti, pionirji pa od 13. – 15. junija v Leskovcu. Oboji so osvojili 6. mesta v državi. Uspeh, ki ga marsikateri mnogo večji in mnogo bolj znan klub ni spraval skupaj. Če prištetimo še razne druge dosežke, ki so jih igralci NTK Kočevje osvojili v pravkar končani sezoni, potem lahko upravičeno uvrstimo kočevski klub v vrh najbolj uspešnih klubov v Sloveniji.

Dolgoletno zagnano in strokovno delo trenerja Marjana Oražma je v tem letu obrodilo sadove. Končana sezona je najuspešnejša sezona vseh časov. Kočevski ping-pong ni še nikoli dosegel toliko vrhunskih uvrstitev in rezultatov, tudi takrat ne, ko je bila ta panoga ena najuspešnejših v naši občini. To pa je bilo že pred več kot dvajsetimi leti.

Poleg trenerja so k tem uspehom največ prispevali: Komac Gregor, Murn Damjan, Struna Andrej, Špelič Marjan, Lesar Marko in sedaj že kar veterana, brata Samo in Borut Pogorelec.

Članska ekipa NTK Kočevje: Špelič Marjan, Murn Damjan, Komac Gregor, Pogorelec Borut, Pogorelec Samo in trener Marjan Oražma

Najbolj množično pionirsko tekmovanje v namiznem tenisu, ki poteka od šolskih prvenstev preko občinskih, regijskih do republiškega, se je končalo ob Dnevu mladosti v Kobaridu. Med množico nastopajočih, (140) so bili tudi pionirji iz OŠ Zbora odposlancev Kočevje. Tekmovanje je bilo ekipno in posamično. In kako so se tokrat odrezali mladi »pinkponkaši« iz naše občine?

V ekipnem delu so zasedli četrto mesto; pred njimi so bili pionirji iz OŠ F. Bevka iz Ljubljane, OVIZ I, iz Murske Sobotne in OVIZ II. prav tako iz Murske Sobotne.

V posamičnem tekmovanju je bil najboljši Unger (OVIZ – M. Sobotna), drugi je bil Volf (F. Bevka, Ljubljana) in tretji naš Murn Damjan. Struna Andrej se je uvrstil od petega do osmega mesta.

V dvojicah pa sta Murn in Struna zasedla tretje mesto. Pred njima sta bila le Lasan – Volf (OŠ F. Bevka iz Ljubljane) in par Unger – Fridrih (OVIZ iz M. Sobotne).

Cveto Arko

Atletika

Atletska dejavnost nekako ne more zaživet v Kočevju. Ob dobrih prostorskih pogojih je zmanjkalo trenerjev, ki bi tako zavzeto kot v drugih športnih panogah delali z mladino. Da pa ta panoga ima korenine v našem kraju, kažejo uspešne organizacije različnih atletskih tekmovanj. Tako so atletski delavci pomagali organizirati področna prvenstva v atletiki za osnovne in srednje šole, sami pa so izpeljali republiško prvenstvo za srednje šole.

V prvih dveh primerih so bili organizatorji tekmovanj športni delavci iz Novega mesta, ki zaradi najboljših tekmovalnih pogojev na Dolenjskem vsa ta tekmovanja izvedejo na Kočevskem stadionu (tekmovalci se iz področnih tekmovanj uvrščajo na republiška prvenstva po doseženem rezultatu, ti pa so neprijetno boljši na stezi iz umetne oblege tal kot na stezah iz leša). Pri izvedbi teh tekmovanj so jim v veliki meri pomagali atletski sodniki iz Kočevja.

Glede na izredne tekmovalne pogoje in zaradi glasu o dobrih organizatorjih je Atletska zveza ponudila Kočevjarjem prevzem organizacije Atletskega pokala Slovenije za dijake srednjih šol usmerjenega izobraževanja.

Tudi tokrat so se atletski delavci iz Kočevja izredno potrudili. V sredo, 11. junija 1986, so na zadovoljstvo vseh udeležencev izpeljali to tekmovanje. Mladi atleti, dijaki srednjih šol iz vse Slovenije so nastopili v naslednjih atletskih disciplinah: 100 m moški in ženske, 400 m moški in ženske, 800 m ženske, 1000 m moški, 4 x 100 m moški in ženske, višina, daljina in krogla moški in ženske. Doseženih je bilo nekaj izvrstnih rezultatov, predvsem Nataše Erjavce, iz Celja, ki je sunila kroglo 14,28 metra, komaj štirinajstletne Celjanke Jerneje Perc, ki je zmagala na 100 m s časom 12,3, in znane sedmerbojke Vladke Lopatič iz

daljino (skočil je mnogo manj kot na področnem prvenstvu, 624 cm), Pugalj Branko pa je osvojil 9. mesto v teku na 100 m s časom 12,08. V ekipnem seštevku sta si od 58 udeležencev šol priborila 12. mesto, od 22 udeležencev občin pa 17. mesto. V finale Atletskega pokala Slovenije za srednje šole se je uvrstil le en tekmovalac, Mihelič Stane, ki je v teku na 100 m osvojil 11. mesto s časom 11,8.

Atletski talenti so v Kočevju, zbor atletskih sodnikov je tak, da bi si ga lahko tudi v bolj atletskih krajih le želeli, manjkajo le še trenerji in atletika bo lahko panoga, ki bo našo občino uspešno predstavljala v ožji in širši domovini.

Cveto Arko

Odbojka

Odbojarski shod v Rogozi

Od 20. do 22. junija je bil v Rogozi 10. jubilejni shod odbojkaric. Na najbolj množični jugoslovanski manifestaciji odbojke je tokrat sodelovalo 36 ekip oziroma več kot 450 tekmovalk iz vse Jugoslavije in zamejstva. Shod ni le tekmovalna manifestacija, temveč tudi srečanje mladih odbojkaric, ki v tem kraju preživijo tri dneve v posebnem vzdušju. Na nogometnem igrišču je bilo postavljenih 18 velikih šotorov, v katerih so udeležence prebivale, okoli njih pa je bilo 8 odbojarskih igrišč. Po tekmovalnem delu je bila vsakokrat na vrsti kultura in zabava. Trenerji so imeli možnost videti, kako se igra odbojka v drugih predelih naše domovine in tudi v zamejstvu, lahko pa so izmenjali tudi svoje izkušnje o delu z mladimi.

Kočevke so v tekmovalnem delu nastopile izredno uspešno. Na presenečenje vseh so se prebile do finala, kjer so naletele na mnogo boljše in izkušenejšo ekipo državnih prvakinja, Palomo-Branik. Tako so osvojile drugo mesto.

Do finala so premagale STU-DENT iz Niša z 2:1, Tabor II iz Ljubljane z 2:0, TERMAL iz Kraljeva z 2:0, Vič iz Ljubljane z 2:1 in domačina Rogoza z 2:0. Š Palomo-Branik pa so izgubile z 2:0 (oba seta na 8).

Lestvica:

1. Paloma-Branik
2. OK Kočevje
3. Krim
4. Foča
5. Termal Kraljevo
6. Nova Gorica
7. Rogoza
8. AGOREST Gorica
9. Student Niš
10. Ferijalac Hemija itd.

Za Kočevsko ekipo so nastopile: Klun Brigita, učiteljica telesne vzgoje na Osnovni šoli Zbora odposlancev, ki je bila tudi trener, Drobnič Andreja, Turk Sandra, Gornik Nataša, Kočevar Milka, Uran Maja, Butala Jožica, Hrvatina Katja in Redžič Nina. Vodja ekipe je bil Klun Peter, član upravnega odbora Odbojarskega kluba Kočevje.

Cveto Arko

Reprezentantje

Dobro delo v klubu in kvalitetni rezultati na tekmovanjih, so pripeljali do tega, da republiški selektorji izberejo reprezentante tudi iz naše občine. Odbojarska zveza je tako povabila letos na skupne priprave Drobnič Andrejo, sicer že stalnega člana kadetske oziroma mladinske reprezentance in Uran Majo. Obe sta bili na pripravah kadetske reprezentance. V pionirsko ekipo pa so poklicali Drobnič Aleša.

Cveto Arko

Podelitev diplom pionirjem v klubu

Karate

Kot vsako leto, je bilo tudi letos ob koncu šolskega leta testiranje v karateju (polaganje za pasove) za pionirje in člane.

Pionirji ki so položili na kyu (pas):

- 8. kyu – Čuk Matej, Gašparac Milena, Gašparac Mladenka, Peterlin Sašo;
- 7. kyu – Lunder Igor, Vukojevič Dejan, Jerman Dejan;
- 6. kyu – Hočevar Mitja, Cvitkovič Mirko, Furlič Jure, Mrnjec Sašo, Kobe Grega, Krkovič Laura, Krkovič Toni, Sandič Nikola, Knavs Dalibor, Križ Borut, Rački Matjaž;
- 5. kyu – Adilović Samir.

Med člani pa so položili:

- 6. kyu – Koroša Alojz, Premrl Danilo, Rabihič Suljo, Krkovič Matija;
- 4. kyu – Denič Ljubo, Oražem Branc.

Tekmovalna sezona se je končala s karate turnirjem v Hrastniku. Oražem Branc iz našega Karate kluba se je kljub poškodbam uspel uvrstiti na 3. – 4. mesto v srednji kategoriji (rumeno – oranžni pasovi). Pa tudi pionirja Golubič Goran in Stevanič Želka, ki sta tekmovala v katar, sta se kar dobro odrezala.

Marjan Kužnik

Nogomet

V juniju je bilo končano nogometno prvenstvo v obeh ligah Dolenjske nogometne zveze. V članski konkurenci Kočevju ni uspelo osvojiti prvega mesta in si tako pridobiti možnost oz. pravico igrati kvalifikacije za vstop v 2. SNL. Moštvo B. krajine pa je med tem že izpadlo v prvi kvalifikacijski tekmi proti Slaviji iz Ljubljane z rezultatom 1:7 doma in 1:3 v gosteh. Zaradi novo formiranih medrepubliških lig pa bo prvak Dolenjske v sezoni 1986/87 verjetno neposredno uvrščen v 2. SNL.

V nedeljo 13. julija sta v Kočevju gostovali dve nogometni reprezentanci iz ZR Nemčije. Trener reprezentanc Ernst Martin nam je povedal, da sta reprezentanci tako pionirjev kot kadetov sestavljeni z igralci iz štiridesetih klubov prve in druge zvezne lige pokrajine Kassel. Vsi ti igralci so v nogometni šoli (kot pri nas smučarska gimnazija v Škofji Loki) in veliko potujejo

Člansko moštvo NK Kočevje v spomladanskem delu prvenstva

Kegljanje

Končuje se prvi del tekmovalnj za leto 1986. Ekipe Kočevja so v tem letu igrale zelo spremenljivo. Končna ocena uspeha je še pozitivna. Prva ekipa članov je v I. ligi LKZ osvojila prvo mesto in se bo v septembru v kvalifikacijskem srečanju pomerila z ekipo »Simon Jenko« iz Kranja za vstop v II. republiško ligo.

- Rezultati:
 Kočevje : Grosuplje 5252 : 4972
 Kamnik : Kočevje 4799 : 4863
 Kočevje : Tenkist 5216 : 5231
 Kočevje : Ilirija 5193 : 5100
 Medvode : Kočevje 4879 : 4721
 Kočevje : GEO zavod 5211:5180
 Kočevje : Integral 5179 : 4189
 Domžale : Kočevje 4805 : 4812

V ekipi Kočevja so nastopali: Maršič, Ožanič, Rački, Božič, Pajnič, Kajfeš Levstik, Štricelj in Krže.

Druga ekipa članov je po končanem prvem delu tekmovalja v II. ligi LKZ trenutno na zadnjem mestu, vodi pa ekipa RIKO iz Ribnice brez poraza. Vsekakor upamo, da bomo v drugemu delu osvojili potrebnih 10 točk, kar bi moralo zadostovati za obstoj v tem tekmovalju. Ekipa sedaj deluje bolje, odnosi so zelo dobri in že to je korak za boljše rezultate v jeseni.

- Rezultati:
 Kočevje II : GEO zavod II 4886 : 4887
 Zastava : Kočevje II 5035 : 4876
 Kočevje II : RIKO 4931 : 5019
 Rogovilec II : Kočevje II 4716 : 4689
 Kočevje II : Gradis II 5047:5008

Članicam se ni uspelo obdržati v II. slovenski ligi – zahod. Sam začetek je kazal na najboljše,

toda nato so sledili porazi, tako doma kakor zunaj. Končni rezultat tega je zadnje mesto in selitev v nižji rang tekmovalja. Imamo premajhno izbiro igralck, saj potrebujemo še najmanj štiri nove mlajše igralce. Sedaj imamo šest mesecev časa, da to pomanjkljivost odpravimo ter v sezoni 1987 startamo z novo ekipo, ki bo garancija za boljše in dolgoročneje uspešno delo in rezultate.

- Lestvica:
 1. Nova gorica 10 7 3 0 14
 2. Izola 10 7 3 0 14
 3. Gradis 10 6 4 0 12
 4. Adria 10 5 5 0 10
 5. Slovan 10 4 6 0 8
 6. Kočevje 10 1 9 0 2
- V I. slovensko ligo se je uvrstila ekipa Izole, ki je v tretji tekmi premagala Novo gorico z 2314 : 2273.

Ekipa članic se je udeležila turnirja za osmi marec v Delnicah. V konkurenci 4 ekip so zmagale z 2309 keglji (Janež 348, Žafran 369, Legan 376, Margan 405, Kosten 406, Trpin 405). Med posameznicami je bil vrstni red: 1. Vujnovič (Delnice) 420, 2. Kosten (Kočevje) 406, 3. Trpin (Kočevje) 405, 4. Margan (Kočevje) 405. Za dosežene rezultate iskrene čestitke.

KK Kočevje je organiziral turnir za osmi marec, na katerem je nastopilo 5 ekip.

- Vrstni red:
 1. Krško 2397
 2. Kočevje 2321
 3. Ilirija 2230
 4. Delnice 2192
 5. Jastreb 2117.

Med posameznicami so bile najboljše Antič (Krško 426, Arh (Krško) 417, Vujnovič (Delnice) 412, Kosten (Kočevje) 408.

Jože Kozina

23. Pionirske športne igre občin

Delnice – Ribnica – Kočevje

7. junija so bile v Kočevju že 23. Pionirske športne igre, tradicionalna manifestacija pionirskega športa, ki jo organizirajo Zveze telesnokulturnih organizacij občin Delnice, Ribnice in Kočevja. Po vrstnem redu je bila izvajalec letošnjih iger Zveza v Kočevju. V osmih športnih panogah je sodelovalo več kot tristo pionirjev in pionirk. Tekmovalje je lepo uspelo.

Tudi letos, tako kot že nekaj let zapored, so bili Kočevski mladi športniki najuspešnejši. S precejšnjo razliko v točkah za skupno razvrstitev so premagali svoje vrstnike iz Ribnice in Delnic.

Ekipni vrstni red:

- 1. mesto Kočevje 385 točk (210 moški, 175 ženske)
- 2. mesto Ribnica 255 točk (140 pionirji, 115 pionirke)
- 3. mesto Delnice 250 točk (130 pionirji, 120 pionirke)

Za osvojena mesta so ekipe in posamezniki v vsaki športni panogi prejeli diplome, reprezentance pa so za skupno uvrstitev prejeli pokale.

K uspešni izvedbi te manifestacije je največ pripomoglo nič manj kot 50 amaterskih delavcev, organizatorjev in sodnikov.

Cveto Arko

LIK Kočevje gostil delavce – športnike SOZD Slovenijales

DO »SLOVENIJALES« LIK Kočevje je bil letos organizator letnih iger delavcev SOZD Slovenijales. Tako smo že v petek 13. junija gostili kegljače, v soboto 14. junija pa sprejeli v Kočevju preko 700 gostov – športnikov, ki so letos tekmovali v 7 športnih disciplinah, in sicer: košarki, malem nogometu, odbojki, kegljanju, streljanju, namiznem tenisu in šahu.

Ideja o organizaciji športnih iger je rezultat spoznanja, da bo naše skupno delo v SOZD uspešnejše, če nas bodo vezale tudi prijateljske vezi, utrjene na medsebojnih srečanjih. Iger se je udeležilo 21 delovnih organizacij Slovenijales s preko 700 tekmovalci. Tekmovali smo po propozicijah športnih zvez posamezne panoge, kar je bilo za športnike, sicer delavce v tovarnah pohoštvu, precej naporno.

Športne igre so bile po organizacijski plati dokaj zahtevne. Finančno so nam jih omogočile delovne organizacije Slovenijalesa, pomembnejše delovne organizacije naše občine in naši poslovni partnerji doma in iz tujine s prispevki za izdajo reklamnih oglasov. Tako smo tri tedne pred igrami izdali bilten, ki je poleg športnega dela in oglasov vseboval tudi pomembnejše podatke o naši DO in kočevski občini. Na večje težave pa smo naleteli pri iskanju kraja in prostora, kamor bi lahko v slabem vremenu povabili tako veliko število gostov. Takega mesta pa kljub navidezno velikemu številu športnih in drugih telesnokulturnih objektov v Kočevju žal ni.

Same športne igre so se odvijale na športnih objektih GAJA in okolice, strelišča ITASA na Rudniku in kegljišča doma JNA v Ribnici. Izvedli smo jih v treh delih, od katerih je bil otvoritveni del na stadionu, tekmovalni na vseh naštetih športnih objektih in slovesni zaključek na LIK.

Uradno je igre otvoril tov. Kraševac Tone, glavni direktor DO BREST Cerknica in podpredsednik poslovnega odbora

SOZD Slovenijales. Vse prisotne na stadionu v Gaju sta po slovesnem mimohodu ob spremljavi koračnice naše delavske godbe najprej pozdravila predsednik organizacijskega odbora za izvedbo iger ing. Janez Zalar in glavni direktor DO LIK Kočevje ing. Tone Turk. Žal nam je slavnostno razpoloženje vztrajno motilo zelo slabo vreme, ki je tudi bilo vzrok, da nam ni uspelo pritegniti dovolj pozornosti naših občanov, da bi skupaj s tekmovalci začutili športni utrip dneva ob tako veliki manifestaciji kot so športne igre Slovenijalesa. Izvedbo tekmovalnega dela iger je v celoti prevzela ZTKO Kočevje z vsemi svojimi klubi in njihovimi predstavniki, ki so bili vodje tekmovalnj za posamezno športno panogo. Tako nam je pomagalo preko 50 sodelavcev – od sodnikov do zapisničarjev in pionirjev, ki so kot kurirji prinašali rezultate.

S tekmovalnim delom iger smo bili organizatorji in športniki zelo zadovoljni, saj ni bilo pripomb. Dom telesne kulture s svojimi prostori nam je bil na razpolago tudi za izračuna-

vanje vseh rezultatov in končno razvrstitev tekmovalcev

Tako smo do 19. ure, potem ko smo komajzaključili tekmovalnj moških in kegljanju, že pripravili drugo izdajo biltena – tokrat z uradnimi športnimi rezultati. Zmagovalec v skupni uvrstitvi je za leto 1986 BREST Cerknica, kateremu pripada prehodni pokal SOZD Slovenijales – sicer uradnega pokrovitelja iger. Sledi mu Slovenijales – Trgovina Ljubljana in LIK Kočevje. (to je bil za nas do sedaj izjemen uspeh).

Slavnostni zaključek iger se je odvijal v prenovljeni proizvodnji hali bivše tovarne ivernih plošč na območju naše DO. Po podelitvi vseh pokalov in diplom je igre sklenil predsednik organiza-

cijskega odbora tov. Janez Zalar s pozivom na sledeče snidenje, ki bo naslednje leto pri zmagovalcu in našem sosedu BREST v Cerknici. Ob dobrem domačem golažu in prijetni glasbi »TRIA NACE« nam ni zmanjkalo živahnega razpoloženja do poznih večernih ur.

Organizatorji iger se želimo zahvaliti vsem, ki so nam kakorkoli pomagali pri izvedbi iger, še posebej pa članom civilne zaštite, vsem varnostnikom in ostalim sodelavcem iz DO LIK Kočevje, kakor tudi vsem delovnim organizacijam občine Kočevje za finančno in ostalo pomoč v upanju, da bi si ob podobnih priložnostih v Kočevju prav tako ali pa še bolj medsebojno pomagali.

Podelitev pokalov zmagovitim ekipam

- Razvrstitev ekip**
- 1. BREST Cerknica 365 točk
  - 2. Trgovina Ljubljana 358 točk
  - 3. LIK Kočevje 344 točk
  - 4. Tovarna meril Sl. gradec 335 točk
  - 5. Savinja Celje 334 točk
  - 6. KLI Logatec 330 točk
  - 7. Lignošper Bosanski Novi 249 točk
  - 8. Idrja 147 točk
  - 9. Lesonit Ilirska Bistrica 127 točk
  - 10. TP Brežice 102 točk
  - 11. Inles Ribnica 90 točk
  - 12. Radomlje 83 točk
  - 13. Oprema Izola 75 točk
  - 14. Stolarna Dobro polje 56 točk
  - 15. Žičnica Ljubljana 42 točk
  - 16. Sora Medvode 27 točk
  - 17. SVEA Zagorje 26 točk
  - 18. TP Trbovlje 24 točk
  - 19. Platana Murska Sobota 22 točk
  - 20. Silvaprodukt Ljubljana 18 točk
  - 21. Stilles Sevnica 12 točk

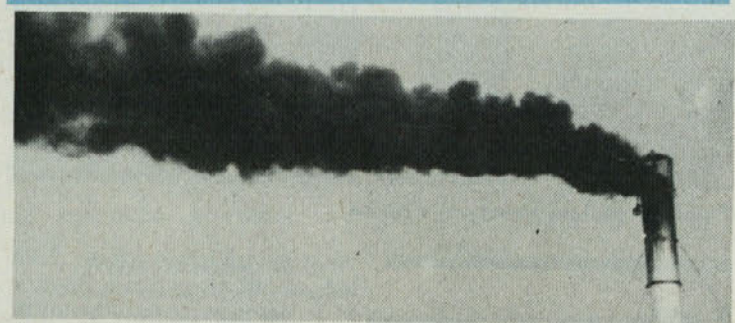

zanimivosti v besedi in sliki · zanimivosti v besedi in sliki · zanimivosti v besedi in sliki · zanimivosti v besedi in sliki

1, 2, in 3 Kočevska Reka iz obdobja okoli leta 1920 slika 4 – Predel Kočevske Reke 9. 5. 1929 po velikem požaru, ki je uničil več domačij. Danes je Kočevska Reka sodobno urejeno naselje.

Glasilo »Kočevske novice« občinske konference SZDL Kočevje ureja uredniški odbor v sestavi: Mirica Dimitrijevič – predsednica, Vlado Gašparac – odgovorni urednik, Rudi Müller – glavni urednik in člani Cveto Arko, Viktor Dragoš, Slavka Janša, Danica Kaplan, Jože Lindič, Valentin Mavrin, Milan Mlakar, Ive Stanič, Tanja Svetličič in Danilo Škulj. Uredništvo: 61330 Kočevje, Ljubljanska 7 – telefon (061) 851-061. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Glasilo izhaja v nakladi 6100 izvodov. Grafična priprava in tisk TISKARNA Novo mesto. Glasilo je oproščeno temeljnega prometnega davka po sklepu komiteja SRS za informiranje št. 421-1/72.

Onesnaženi zrak kot poglavitni povzročitelj škode na vegetaciji ne pozna meja.

Gozd in okolje

Spoznanje o vse večji ogroženosti našega okolja zaradi onesnaževanja počasi le prodira v zavest. K temu so v veliki meri prispevali prav gozdarji, ki v zadnjem času z vso resnostjo in zaskrbljenostjo opozarjajo na pojav »umiranja gozdov«. V Srednji Evropi, južni Skandinaviji pa tudi pri nas postaja to že splošen pojav.

Pomembne ugotovitve o problemu onesnaženosti zraka ter o pojavu »umiranja gozdov« je dalo posvetovanje »Gozd in okolje«, ki je bilo od 14. do 15. maja v Ljubljani. Poudarjeno je bilo, da gozd ni pomemben le zaradi proizvodnje lesa, pač pa predvsem zaradi splošno koristnih funkcij. Zato mora zanj skrbeti vsa družba.

Problem propadanja gozdov zaradi onesnaženega zraka v naši republici je v maju obravnaval izvršni svet skupščine Slovenije ter sprejel v zvezi s tem tudi ustrezne ukrepe za sanacijo stanja.

Svoja stališča in sklepe v zvezi s tem vprašanjem so zavzele tudi skupščina republiške SIS za gozdarstvo in skupščine območnih SIS. Vprašanje odpravljanja glavnih ekoloških problemov v naših republici jasno opredeljuje dolgoročni plan Slovenije do leta 2000. Podobne opredelitve pa so tudi v občinskih in drugih planskih dokumentih. Naša skupna naloga je, da stopnjo onesnaženosti izboljšujemo. To pa je možno doseči z zmanjševanjem onesnaženosti ogroženih voda in preprečevanjem morebitne nevarnosti za vire pitne vode, z zmanjševanjem onesnaženosti zraka, z uredjenim odstranjevanjem odpadkov ipd.

Nasilje nad naravo je hkrati tudi nasilje nad ljudmi. Tega se dobro zavedajo tudi mladi, katerih prihodnost je zaradi vse

večje onesnaženosti okolja najbolj ogrožena. To potrjuje tudi nedavna akcija »Mladina Evrope za rešitev gozdov«. Do pobude za to akcijo je prišlo na Švedskem. In tako so se prvič v zgodovini stare celine spontano združili v boju proti umiranju gozdov oz. proti onesnaževanju ozračja.

Onesnaženi zrak (najstarejši znani onesnaževalec je žveplov dioksid) kot poglavitni povzročitelj škode na vegetaciji ne pozna meja.

Zato podpiramo zahtevo po mednarodni konvenciji o preprečitvi onesnaževanja zraka, ki naj bi jo čimprej podpisale vse evropske države in jo nato tudi uresničevale.

Pojav umiranja gozdov je eden največjih varstvenih problemov za okolje. Med drevesi so prve žrtve iglavci (jelka, smreka in bori), od listavcev pa sta zlasti ogrožena bukev in hrast. V Sloveniji že več kot polovico gozdov kaže vidne znake umiranja, v sosednji

Hrvatski so ogroženi gozdovi Gorskega Kotarja in Slavonije, v Srbiji pa se na širšem prostoru sušijo hrast, bukev in druge drevesne vrste. Onesnaženost zraka pa ne ogroža samo gozda, pač pa tudi zdravje ljudi, zlasti otrok in starejših. In kaj nam je storiti? V prvi vrsti to, za kar se trudijo že povsod v Zahodni Evropi, t. j. da bi v nove tovarne namestili čistilne naprave, v starih pa spremenili tehnologijo. Preprečiti moramo uvajanje vsakršnih novih umazanih tehnologij, v industriji pa uvajati tehnološke postopke, ki zmanjšujejo oddajanje škodljivih snovi. Nenehno si moramo prizadevati za izvajanje vseh tistih ukrepov, ki onemogočajo oz. preprečujejo zastrupljanje ozračja ter kakršnegakoli onesnaževanja okolja. Danilo Škulj

Obisk naših rojakov iz ZDA

»Mnogim skupinam iz SNPJ (Slovenske narodne podporne jednote) iz ZDA se odpira vzpodbuda in možnost gostovanja, katero sta odkrili skupini krožka 26 iz Chicaga in krožka 77 iz Clevelanda kot enoti 387 podružnic SNPJ iz ZDA, v kateri se združujejo naši izseljenci.« Tako je dejal predsednik Edvard Hribar, predsednik SNPJ, ki je krožka spremljal v Sloveniji skupaj s svojo ženo Janino.

Svoj prispevek je dal tudi naš kraj, ki je krožkoma, v katerih so bili večinoma mladi do 15 let, priredil prirčen sprejem in jim v okviru prireditve »PRICETEK TURISTIČNEGA LETA '86« omogočil 30. 6. 1986 javni nastop na novi ploščadi v sre-

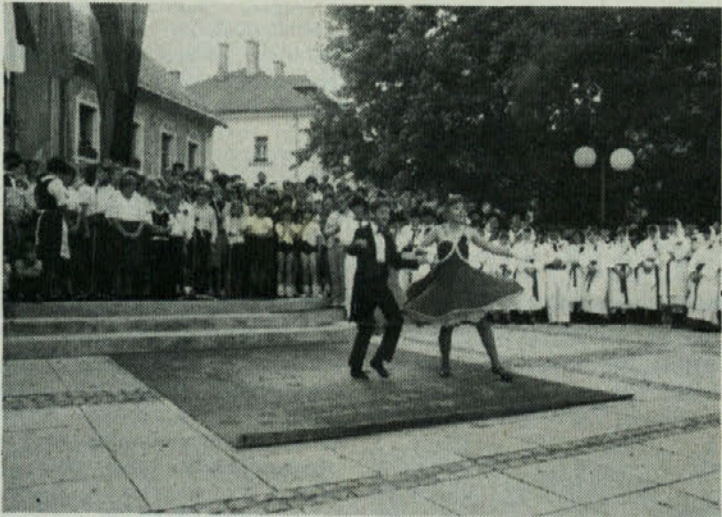
dišču mesta Kočevje. Prireditve sta organizirala Turistično društvo Kočevje in podružnica Slovenske izseljenske matice Kočevje.

V Kočevju se zavedamo, da ima v izseljeništvu mnogo svojih rojakov, okroglo najmanj 55.000, kar je mnogo več kot iz kateregakoli kraja v Sloveniji. To je tudi vzrok, da si sleherna skupina želi obiskati naše kraje, ne nazadnje pa tudi zato, da spoznajo njegovo zgodovinsko pomembnost.

Ko brskamo po starih pisanjih, opazimo, da imamo zapise o prvih izseljencih v ZDA pri nas že leta 1880. Od takrat dalje je odhajalo tja vedno več naših rojakov s »trebuhom za kruhom. Mnogi so se v tujini tudi uvelja-

vili. Zato se naši stiki nadaljujejo, in to ne samo na narodnostni, etični in kulturni osnovi, ampak le-ti presegajo tudi te meje. Zadovoljni smo lahko, da se ta zavest širi tudi na nova

pokolenja – tretje, četrte generacije. Naša srca so za rojake vedno odprta in trudili se bomo, da bomo tako delovali z združenimi močmi tudi vnaprej. Stane Jajtič

Nastop plesnega para Slovenskega društva (SNPJ) skupine 26 iz Chicaga ZDA

Spomeniki NOB

Spominsko obeležje v Papežih

Majhna vas Papeži je gričasto naselje v bregoviti legi nad sotočjem potoka Belica in reke Čabranke in leži na 363 m nadmorske višine. Od Kočevja je kraj oddaljen 56 km ob vozni poti, ki se odcepi od ceste Osilnica – Čabar na hrvaški strani Čabranke. Naseljenci so kmetje, saj niso nikoli imeli možnosti izbirati poklica v drugih vejah gospodarstva. Pred dobrimi sto leti (1869) je to naselje štelo 47 prebivalcev, leta 1961 pa le 25, ki živijo v desetih gospodinjstvih in devetih hišah. Objektivne okoliščine, ki so vladale v teh krajih, so tudi vplivale oz. pogojevale način življenja prebivalstva ob Kolpi in Čabranki. Do denarnega zaslužka se je težko prišlo, ker ni bilo v bližini gospodarskih obratov, ki bi zaposlovali latentno kmečko brezposelnost. Zato so morali možje in fantje v svet za zaslužkom. Po večini so šli delat v gozdove pa tudi daleč tja v Slavonijo, nekateri pa so se lotili krošnjarstva. Niso bili niti redki primeri, ko so vaščani, v stiski za denarjem za plačilo davkov in nakup obleke in obutve, nosili na kočevski trg kmetijske pridelke tudi po več kot 25 km daleč peš.

Vkljub temu, da v dolini Čabranke in Kolpe ni bilo mnogo industrijskega proletariata, se je vendar napredna razredna in socialna zavest vnašala med prebivalstvo potom takrat-

nih zdomcev, krošnjarjev, furmanov pa tudi vandrovcev. Ta živelj je lepo opisal rojak in domačin iz teh krajev Tone Ožbolt v svoji knjigi dežela Petra Klepca, kjer ponazarja in prikazuje z neovrgljivimi dejstvi tudi ljudsko solidarnost, ki se ne ozira na nacionalno pripadnost ne na naravne ali administrativno določene meje med Hrvatsko in Slovenijo. To je dežela na obeh bregovih Čabranke in Kolpe, kjer niso ljudje nikoli spraševali, kakšne nacionalnosti je kdo ter kateri državi, banovini ali republici pripada, kjer nikoli ni bilo šovinizma. To je dežela, o kateri lahko opravičeno zapišemo: dva bregova, eno srce. Takšna je bila in takšna je tudi dandanes.

Te geografske in demografske zlasti pa socialne razmere so omogočale, da so se prebivalci vsi pravilno opredelili, ko je našo deželo doletela katastrofa italijanske okupacije. Že pozimi 1941/42 ima Osvobodilna fronta na tem področju dobro organizirano mrežo terenskih odborov Osvobodilne fronte in borbene skupine partizanov obeh narodnosti. Enote Kočevskega bataljona so se že 17. aprila 1942 povezale s hrvaškimi partizani Primorsko – goranskega odreda, in sicer v vasi Belica, ki je le pol ure hoda oddaljena od Papežev. V naslednjih dveh dneh pa so imeli slovenski in hrvaški partizanski voditelji posvetovanje nad Grbajelom na desni strani Kolpe. S teh predelov so odšli vsi mladi fantje in možje v partizane, večina v Kočevski odred. Starejši moški in ženske pa so bili aktivisti OF in v narodni zaščiti. Narodno-osvobodilna vojna in revolucija je tukaj terjala mnoge žrtve med partizani, aktivisti, interniranci in ostalim prebivalstvom. O tem priča spominska plošča, vzidana na pročelje nekdanje šole v Papežih, v kateri je sedaj trgovina. Seznam vklesanih imen žrtev fašističnega terorja, padlih partizanov ter umrlih v internaciji in drugod je srhljivo dolg: iz Papežev 16, iz Belice 23, iz vasi Žurge 27 in Bezgarjev 8 ter trije borci iz Kočevskega odreda – skupaj 77

imen. To pa še niso vse žrtve, ki jih je utrpelo ljudstvo teh krajev. Italijani so se vsled uspešnih akcij partizanov strahovito znašali nad civilnim prebivalstvom ali ujetimi partizani in tudi nad otroki. Tako so 24. julija 1942 napadli poveljstvo Kočevskega odreda, ki se je nahajal v naravni kraški votlini Taborska stena, ki se strmo dviga nad Belico. Najprej so neopazno ubili stražarja in dva pionirja – Vinka in Jakca – nato pa dvanajst ur obstreljevali votlino z vsemi orožji, med drugim tudi s plamenometalcem. V votlini je izgubilo življenje 6 borcev, sedem pa je tragedijo preživel.

7. avgusta 1942 so Italijani po zverinskem mučenju na pol žive približali na zid osnovne šole v Papežih tri ujete partizane. Mnogo ljudi – cele družine z otroki so odgnali umirat na Rab.

Se in še bi lahko naštevali zverstva, ki so jih počenjali okupatorji nad ljudstvom Čabranske oziroma Kolpske doline v imenu »nove rimske kulture!« Kako so si nosilci »novega evropskega reda« in »nove rimske kulture« zamislili, da pričajo dejstva o njihovem izvajanju – grobovi, pogorišča in nešteti spomeniki žrtvam, med njimi tudi spominsko obeležje v Papežih.

Spominsko ploščo so odkrili na Dan vstaje slovenskega naroda 22. julija 1953. leta. Materialna in finančna sredstva so zbrali prebivalci sami. Obeležje, zlasti pa 77 imen žrtev človeške tragike, zgovorno pričajo o pretresljivi zgodovini prebivalstva v Deželi Petra Klepca. Nace Karničnik

K onesnaženosti okolja v veliki meri prispevajo tudi neurejena odlagališča odpadkov

Bratstvo – Kolpa '86

V nedeljo, 10. avgusta, so se predstavniki šestih obkolpskih občin (Duga resa, Vrbovsko, Ozalj, Kočevje, Metlika in Črnomelj) zbrali na prvi prireditvi »BRATSTVO – KOLPA '86«. Občina Kočevje je bila na tej prireditvi množično zastopana. Nastopili so: delavska godba, mažoretke, harmonikaša brata Veble, ženski pevski zbor – nonet, pionirska plesna skupina in skupina mladink za ritmične plesne (vsi Delavska godba Kočevje) ter folklorna skupina s Cvetom Križem in pevski zbor KD Kostel. Naši kulturniki so sodelovali na začetni manifesta-

ciji ob 10. uri v kempu, ob 11. uri pri odkritju spominskega obeležja graditeljem mostu preko Kolpe v Vinici v času NOB ter ob 15.30 uri na osrednji prireditvi tega dne, ko so pod geslom »BRATSTVO – KOLPA '86« nastopile kulturne skupine obkolpskih občin. Kulturniki iz Kočevja so kasno popoldne odptovali v Dolenjske Toplice, kjer so ob 19.30 uri imeli še samostojni enourni koncert za goste tega letovišča in zdravišča.

Nastop kulturnih skupin iz Kočevja je v celoti uspel. Stane Jajtič